

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

1124152

SLOBODA PODNIKANIA V EÚ

2011

Erika MIŠKEIOVÁ

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE
FAKULTA EURÓPSKYCH ŠTÚDIÍ A REGIONÁLNEHO
ROZVOJA

SLOBODA PODNIKANIA V EÚ

Bakalárska práca

Študijný program:	Európske rozvojové programy
Študijný odbor:	6218700 Verejná správa a regionálny rozvoj
Školiace pracovisko:	Katedra práva
Školiteľ bakalárskej práce:	JUDr. PaedDr. Ivan Podhorec

Nitra 2011

Erika MIŠKEIOVÁ

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Erika Miškeiová vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Sloboda podnikania v EÚ” vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre dňa 19. mája 2011

.....

Pod'akovanie

Touto cestou vyslovujem pod'akovanie pánovi JUDr. PaedDr. Ivanovi Podhorcovi za pomoc, odborné vedenie, cenné rady a pripomienky pri vypracovaní bakalárskej práce.

V Nitre, dňa 19. mája 2011

.....

Abstrakt

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa stala súčasťou tejto medzinárodnej inštitúcie. Vnútorný trh Európskej únie tvorí 27 štátov a je založený na princípe voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu. Voľný pohyb osôb v sebe zahŕňa právo na slobodu podnikania a právo na voľný pohyb pracovníkov. Sloboda podnikania je jednou zo štyroch základných slobôd garantovaná Rímskou zmluvou. Cieľom práce je analyzovať tento fenomén a poskytnúť ucelený pohľad na danú problematiku. Práca je rozdelená na dve časti. Prvá je teoretická a druhá praktická časť. V teoretickej časti sa zameriavame na vymedzenie pojmov týkajúcich sa vnútorného trhu Európskeho spoločenstva. Druhá časť práce je venovaná legislatívnemu rámcu podnikania v EÚ, priebehu harmonizácie daní a účtovníctva a uznávaniu kvalifikácie v rámci Spoločenstva. Súčasťou druhej časti je aj porovnávanie podnikateľského prostredia krajín Vyšehradskej štvorky: Slovenska, Českej republiky, Maďarska a Poľska.

Kľúčové slová:

sloboda podnikania

harmonizácia účtovníctva v EÚ

harmonizácia daňového systému

uznanie kvalifikácie v EÚ

Vyšehradská štvorka

Abstract

Die Freiheit des Unternehmens ist eine aus vier Grundfreiheiten, die in den Römischen Vertrag garantiert sind. Das Ziel der Arbeit ist eine Analyse dieses Phänomens und sie sollte ein einheitliches Bild über diesen Problem bieten. Die Arbeit ist in zwei Bereiche geteilt: der theoretische und der praktische. In den theoretischen Bereich erläutern wir die Begriffe, die den Innenmarkt der Europäischen Gesellschaft betreffen. In den zweiten Teil der Arbeit ist der legislative Rahmen des Unternehmens in EU genannt. Ein Bestandteil des zweiten Teiles ist auch Komparation der Unternehmensumgebung der Visegrád Gruppe V4: Slowakei, Tschechische Republik, Ungarn und Polen.

Begriffe:

Freiheit des Unternehmens

Angleichung der Buchhaltung in EU

Angleichung des Steuersystems

Anerkennung der Qualifikation in EU

Visegrad Gruppe V4

Obsah

OBSAH.....	6
ZOZNAM TABULIEK A GRAFOV.....	7
ZOZNAM SKRATIEK.....	8
ÚVOD.....	9
1 PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY.....	11
1.1 Vnútorný trh a štyri slobody vnútorného trhu ES.....	11
1.2 Voľný pohyb ekonomicky činných osôb a sloboda podnikania.....	13
1.3 Voľný pohyb služieb a kapitálu.....	17
1.4 Vymedzenie pojmov podnikanie a podnikateľ a podnikanie.....	20
2 CIEĽ PRÁCE.....	23
3 METODIKA PRÁCE.....	24
4 VÝSLEDKY PRÁCE.....	25
4.1 Európske komunitárne právo.....	25
4.2 Európske formy podnikania.....	27
4.3 Daňová harmonizácia v EÚ.....	30
4.3.1 Vývoj daňovej harmonizácie na Slovensku	31
4.3.2 Dopady zmeny zákona o DPH a spotr. daniach na ŠR	32
4.4 Porovnanie daňového zaťaženia podnikateľov v krajinách V4.....	33
4.5 Harmonizácia účtovníctva v rámci EÚ.....	37
4.5.1 Účtovníctvo a audit v SR po vstupe do EÚ.....	38
4.6 Uznatie odbornej kvalifikácie.....	38
4.7 Porovnanie podnikateľského prostredia v štátoch V4.....	40
4.7.1 Slovenská republika.....	40
4.7.2 Česká republika.....	41
4.7.3 Maďarská republika.....	43
4.7.4 Poľsko.....	44
4.7.5 Zhrnutie.....	45
ZÁVER.....	47
POUŽITÁ LITERATÚRA.....	48

Zoznam tabuliek a grafov

- Tabuľka č. 1 Zmeny príjmov ŠR z dane z pridanej hodnoty vplyvom legislatívnych úprav - str. 33.
- Tabuľka č. 2 Daňové zaťaženie fyzickej osoby – podnikateľa (živnostníka) v SR v roku 2010 - str. 34.
- Tabuľka č. 3 Daňové zaťaženie fyzickej osoby – podnikateľa (živnostníka) v ČR v roku 2010 - str. 34.
- Tabuľka č. 4 Daňové zaťaženie príjmov fyzickej osoby podnikateľa (živnostníka) v Poľsku v roku 2010 - str. 35.
- Tabuľka č. 5 Daňové zaťaženie príjmov fyzickej osoby podnikateľa (živnostníka) v Maďarsku v roku 2010 - str. 36.
- Graf č. 1 Porovnanie daňového zaťaženia fyzických osôb – podnikateľov v krajinách V4 - str. 36.

Zoznam skratiek

ČR	Česká republika
ČSFR	Československá federatívna republika
CZK	Česká koruna
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EEC	resp. slovenský ekvivalent EHS
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
ESD	Európsky súdny dvor
ESUO	Európske spoločenstvo uhlia a oceli
ES	Európske spoločenstvo
EUR	Euro
EURATOM	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EÚ	Európska únia
EZHZ	Európske zoskupenie hospodárskych záujmov
GCI	Index globálneho konkurencieschopnosti
JEA	Jednotný európsky akt
HU	Maďarsko
HUF	Maďarský forint
HDP	Hrubý domáci produkt
HND	Hrubý národný dôchodok
NZDM	Nezdaniteľné minimum
PAS	Podnikateľská aliancia Slovenska
PL	Poľsko
PLN	Poľský zlotý
PZI	Priame zahraničné investície
Resp.	respektíve
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investície
SE	Societas Europaea
SR	Slovenská republika
SZČO	Samostatne zárobkovo činná osoba
tzv.	takzvané
V4	Vyšehradská štvorka
ZES	Zmluva o Európskom spoločenstve

ÚVOD

Európska únia je zložitou medzinárodnou inštitúciou združujúca členské štáty na hospodárskom a politickom princípe. Vnútorný trh Európskej únie tvorí 27 štátov. Jednotný vnútorný trh je súčasťou prvého (komunitárneho) piliera Európskej únie, ktorý tvoria Európske spoločenstvá: Európske spoločenstvo a EURATOM. Legislatívnym základom vnútorného trhu sú: Maastrichtská zmluva z roku 1992 a Zakladateľské zmluvy o Európskych spoločenstvách známe ako Rímske zmluvy z roku 1957. Vychádzajúc z legislatívy môžeme konštatovať, že vnútorný trh je priestor bez hraníc, kde sa uskutočňuje:

- Voľný pohyb tovaru,
- Voľný pohyb osôb,
- Voľný pohyb služieb,
- Voľný pohyb kapitálu.

Pre realizáciu voľného pohybu tovaru je Spoločenstvo založené na princípe colnej únie, ktorá pokrýva všetok obchod s tovarom. Zakazuje uplatňovanie vývozných a dovozných ciel a všetkých obmedzení s rovnakým účinkom medzi členskými štátmi. Voči tretím krajinám uplatňuje spoločný colný sadzobník.

Vo vnútri spoločenstva je zabezpečený aj voľný pohyb osôb, čiže voľný pohyb pracovníkov a sloboda podnikania. Sloboda podnikania zahŕňa v sebe právo založiť a prevádzkovať hospodársku činnosť, zriaďovať a riadiť podniky alebo obchodné spoločnosti v ktoromkoľvek členskom štáte v EÚ.

Ďalšou slobodou je voľný pohyb služieb, ktoré zahŕňa voľné poskytovanie služieb vo vnútri spoločenstva. Jedná sa o služby: priemyselného, obchodného, remeselného charakteru, a služby slobodných povolání. Voľný pohyb služieb na rozdiel od služieb poskytovaných v rámci podnikania má dočasný charakter. Poskytovateľ služby môže dočasne poskytovať služby v inom členskom štáte, ale v tomto prípade nedôjde k presídleniu obchodného subjektu do inej členskej krajiny.

Štvrtá základná sloboda vnútorného trhu - voľný pohyb kapitálu - vnáša do procesov európskej integrácie množstvo zjednocujúcich prvkov a koordinácie pre subjekty kapitálového trhu. Pohyb kapitálu je úzko spojený aj s voľným pohybom platieb, ktorý má priamu súvzťažnosť k ostatným slobodám, t. j. k voľnému pohybu tovaru, osôb a služieb, pretože bez uskutočnenia finančných transakcií nie je možný rozvoj hospodárskych a iných aktivít.

Realizácia štyroch základných slobôd je založená na odstránení administratívnych a legislatívnych prekážok medzi členskými štátmi.

Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie v roku 2004 sa stala súčasťou jej vnútorného trhu. Vychádzajúc z tohto dôležitého kroku k integrácii sa pre fyzické a právnické osoby - ktoré môžu za určitých podmienok podnikat' na území iných členských štátov - otvorili nové dimenzie možností. Bakalárska práca je zameraná na zmapovanie týchto podmienok na Slovensku v Európskej únii.

1 PREHLAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

1.1 Vnútorný trh a štyri slobody voľného trhu Európskeho spoločenstva

FIGEL, J. – ADAMIŠ, M. (2003), konštatujú, že na základe Zmluvy o EÚ je Európska únia postavená na troch základných pilieroch:

- Európske spoločenstvo,
- Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika a
- Spravidlivosť a vnútorné záležitosti.

Obsah prvého piliera tvoria predovšetkým štyri základné slobody – voľný pohyb tovaru, voľný pohyb pracovných síl, slobodné poskytovanie služieb a voľný pohyb kapitálu. Súčasťou prvého piliera je aj spoločná poľnohospodárska politika, spoločná obchodná politika, sociálna politika, politika životného prostredia, hospodárska a menová únia. Prvý pilier v podstate zahŕňa celý vnútorný trh Európskej únie.

Ďalej tvrdia, že základným kameňom zjednotenia trhov členských štátov a vytvorenia spoločného trhu bol Jednotný európsky akt z roku 1987, ktorý predpokladal vybudovanie jednotného – spoločného trhu v rámci Európy. Tento jednotný trh EÚ bol vybudovaný do konca roku 1992 a vytvoril v priestore Európskej únie podmienky analogické podmienkam vnútorných trhov členských krajín EÚ, čiže umožňuje voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu.

JANÍČEK, L. – STEHLÍK, V. – QUINTILLÁN, M.A. (2003), uvádzajú, že členské štáty rímskej Šestky (Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Belgicko, Luxembursko, a Holandsko) podpísom zmluvy o Európskom hospodárskom spoločenstve (EHS) v roku 1957 smerovali k voľnému trhu.

Kľúčovou súčasťou EHS bol spoločný trh, čo v praxi znamenalo postupné odstraňovanie ciel. Úplné zrušenie ciel bolo plánované na 31. decembra 1969, ale dosiahnuté bolo už 1. júna 1968, kedy boli zároveň ustanovené jednotné vnútorné clá. Spoločný trh v roku 1968 nebol vo skutočnosti ničím iným, než colnou úniou rozšírenou o spoločný postup v oblasti agrárnej politiky. Vyšší stupeň integrácie bolo dosiahnuté až v roku 1992 prostredníctvom

jednotného vnútorného trhu, ktorý znamenal elimináciu zostávajúcich vnútorných bariér brániacim voľnému obchodu.

ONDŘEJ, J. (2007), uvádza, že jednotný vnútorný trh je súčasťou prvého (komunitárneho) piliera Európskej únie, ktorý je tvorený Európskymi spoločenstvami (Európske spoločenstvo a EURATOM). Vnútorný trh bol vytvorený na základe Maastrichtskej zmluvy z roku 1992, ktorá vstúpila do platnosti v roku 1993. Právnym základom vnútorného trhu sú zakladateľské zmluvy o Európskych spoločenstvách. Vnútorný trh podľa čl. 14. Ods. 2 Zmluvy o ES zahrňuje priestor bez hraníc, v ktorom je v súlade s ustanoveniami tejto Zmluvy zabezpečený voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu. Jednotný vnútorný trh zahrňuje územie celého Európskeho spoločenstva, v ktorom sa neuplatňujú hranice medzi členskými štátmi. Je to trh jednotný, pretože sa v ňom neuplatňujú hranice medzi členskými štátmi a v tomto zmysle vykazuje určité znaky „národného trhu“. Pre umožnenie voľného pohybu tovaru je Spoločenstvo založené na princípe colnej únie, ktorá pokrýva všetok obchod s tovarom a zahrňuje jednak zákaz vývozných a dovozných ciel a ostatných obmedzení s rovnocenným účinkom medzi členskými štátmi, tiež aj prijatie spoločného colného sadzovníka vo vzťahu k tretím krajinám. Voľný pohyb tovaru je zabezpečené i tým, že medzi členskými štátmi je zakázané kvantitatívne obmedzovanie dovozu a vývozu tovaru.

Významným medzníkom v európskom integračnom procese podľa **EPPINGA, R.CH. (2004)**, bol rok 1957, kedy šesť zakladateľských štátov Európskeho spoločenstva uhlia a oceli (ESUO) – Taliansko, Francúzsko, Belgicko, Holandsko, Luxembursko a Západné Nemecko – podpísali Rímsku zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva (EHS). Na základe tejto zmluvy začali členské štáty vytvárať spoločný trh. Rozhodnutie odstrániť všetky prekážky voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu bolo formálne potvrdené v holandskom meste Maastricht, ktoré sa tak stalo symbolom smerovania k zjednotenej Európe. Pred koncom druhého tisícročia sa z Európskej únie stala najúspešnejšia svetová „megazóna“ voľného obchodu.

Podľa **SCHUCHTÁRA, E. (2003)**, sa zakladateľské štáty Európskeho hospodárskeho spoločenstva, podpisom Rímskej zmluvy v roku 1957 rozhodli vytvoriť spoločný trh. Cieľom Rímskej zmluvy bolo zabezpečenie voľného pohybu osôb, tovaru, služieb a kapitálu.

K dosiahnutiu spoločného trhu bolo potrebné splniť tieto podciele:

- Vytvorenie zóny voľného obchodu medzi členskými krajinami odstránením ciel a iných prekážok voľného obchodu,
- Vytvorenie colnej únie zavedením spoločného colného sadzovníka voči tretím krajinám,
- Prijatie takých obchodných opatrení, ktoré smerujú k zabezpečeniu bezbariérovej hospodárskej súťaži.

Prvé dva z hore uvedených podcieľov bolo splnených už v júni 1968, ale princíp voľného pohybu tovaru sa v plnej miere neuskutočnila ani napriek zákazu aplikácie prekážok voľného obchodu. Tieto prekážky boli predovšetkým technického charakteru, ktoré vyplývali z rôznorodosti vnútorných technických predpisov a štandardov jednotlivých členských štátov. Z tohto dôvodu bola zverejnená v roku 1985 tzv. „Biela kniha o dokončení vnútorného trhu“, ktorá určila 286 hlavných legislatívnych opatrení na odstránenie ešte zostávajúcich fyzických, technických a finančných bariér vnútorného trhu spoločenstva.

SCHUCHÁR, E., ďalej konštatuje, že Biela kniha je súčasťou Jednotného európskeho aktu (JEA), ktorá bola podpísaná v roku 1986. JEA predstavuje záväzok súčasne implementovať trh bez hraníc, ekonomickú a sociálnu súdržnosť, politiku európskeho výskumu a technológie, posilnenie európskej menovej únie, začiatok európskej spolupráce v sociálnej oblasti a významné kroky pre životné prostredie.

Jednotný európsky akt stanovil konečný termín implementácie jednotného vnútorného trhu: zavedenie štyroch základných ekonomických slobôd sa malo uskutočniť do konca roku 1992, dôsledkom čoho sa stal Spoločný trh realitou.

1.2 Voľný pohyb ekonomicky činných osôb a sloboda podnikania

S voľným pohybom osôb v rámci Európskej únie podľa **ONDŘEJA, J. (2007)**, je spojená aj sloboda podnikania alebo sloboda usadzovania sa. Voľný pohyb osôb zahŕňa právo zahajovať a prevádzkovať samostatnú zárobkovú činnosť, taktiež založiť a riadiť podniky a spoločnosti. Je zakázané obmedzovať slobodu podnikania príslušníkom jedného členského štátu na území druhého štátu. Podobne sú zakázané obmedzenia pri založení

zastúpení, pobočiek alebo dcérskych spoločností jedného členského štátu na území štátu druhého. Sloboda podnikania alebo usadzovania sa vzťahuje tak na činnosť fyzických osôb, samostatne zárobkovo činných osôb ako aj na činnosť právnických osôb.

Podľa **NOVÁČKOVEJ, D. (1997)**, je voľný pohyb osôb predpokladom úspešne fungujúceho vnútorného trhu. Pojem voľný pohyb osôb charakterizuje ako zmenu sídla pobytu osoby za účelom výkonu pracovných povinností alebo za účelom podnikania, teda možnosť usadiť sa, pracovať alebo podnikat' na území členského štátu. Sloboda pohybu osôb je v širšom zmysle slova chápaná ako výkon pracovnej alebo ekonomickej činnosti na voľnom trhu pracovných síl.

Ďalej konštatuje, že každý občan Európskej Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov v zmysle ustanovení Zmluvy o EÚ s výhradou obmedzenia a podmienok stanovených v tejto Zmluve a v predpisoch prijatých za účelom jej vykonania. Zmluva o Európskej únii zakazuje akúkoľvek diskrimináciu osôb z dôvodu štátnej príslušnosti podľa ustanovení článku 6.

Základná sloboda na voľný pohyb osôb sa podľa **NOVÁČKOVEJ, D.** vzťahuje aj na ekonomicky činné osoby t.j. fyzické a právnické osoby. Zmluva o Európskej únii umožňuje obchodným spoločnostiam vytváranie vedľajších organizačných zložiek aj v inej krajine ako je krajina registrácie. Podnikať, resp. usadiť sa znamená hlavne sa integrovať do ekonomického života členských štátov. Právo obchodných spoločností umožňuje zakladanie expositúr, pobočiek v iných členských štátoch. Na základe Zmluvy o EÚ, v zmysle ustanovení článku 221 členské štáty umožnia obchodným spoločnostiam ostatných členských štátov získať bez akejkoľvek diskriminácie právo na kapitálovú účasť v obchodných spoločnostiach inej krajiny. Obchodné spoločnosti členských štátov sú organizácie, ktoré vznikajú a sú spravované v súlade so zákonnými predpismi, zahŕňajú rozličné kategórie osôb, akcionárov, zamestnancov, veriteľov a iné strany, ktoré sú nejakým spôsobom zainteresované na obchodnej činnosti. Aj napriek tomu, že tieto osoby prevádzajú rôzne druhy činností, poskytuje sa im rovnaká ochrana a poskytujú sa im rovnaké podmienky na podnikanie.

Harmonizácia národných právnych poriadkov so smernicami EÚ je základným princípom pri vytváraní vhodného prostredia pre fungovanie obchodných spoločností v Európe. Cieľom tejto harmonizácie je odstránenie prekážok pre uplatňovanie práva podnikat', resp.

usadiť sa, prehlbovať súťaživosť na trhu a zabezpečiť ekvivalentný stupeň ochrany na celom území. V súlade s ustanoveniami článku 52 Zmluvy o Európskej únii je upravené postavenie ekonomicky činných osôb nasledovným spôsobom:

- Obmedzené slobody podnikania pre príslušníkov jedného členského štátu na území druhého štátu počas prechodného obdobia budú postupne zrušené. Rovnako tak budú postupne zrušené aj obmedzovania pri zriaďovaní zastúpení, pobočiek alebo dcérskych spoločností príslušníkmi jedného štátu na území druhého štátu. Sloboda podnikania zahŕňa právo zriaďovať a vykonávať samostatnú zárobkovú činnosť, ako aj zriaďovať a riadiť podniky, najmä spoločnosti v zmysle ustanovení článku 58 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii za podmienok stanovených pre vlastných príslušníkov právom štátu, kde sa podnikanie vykonáva, pokiaľ ustanovenia kapitoly o pohybe kapitálu nestanovujú inak.
- V zmysle článku 53 Zmluvy o EÚ členské štáty nebudú zavádzať opatrenia, ktoré by obmedzovali rozvoj podnikateľských aktivít príslušníkov členských štátov, pokiaľ to Zmluva o Európskej únii vo svojich ďalších ustanoveniach neurčí inak.
- Na činnosti, ktoré sú v príslušnom členskom štáte úzko spojené s výkonom verejnej moci sa ustanovenia kapitoly o voľnom pohybe osôb nevzťahujú. Rada na návrh Komisie môže kvalifikovanou väčšinou určiť, že na určité druhy činností sa ustanovenia tejto kapitoly nevzťahujú.
- Podľa článku 56 ods. 1. môžu členské štáty zavádzať opatrenia, ktoré určujú zvláštny režim pre cudzích príslušníkov z dôvodu verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a ochrany verejného zdravia.
- Podľa znenia článku 57 za účelom uľahčenia zriaďovania a vykonávania činností samostatne zárobkovo činných osôb vydá Rada smernice upravujúce uznávanie diplomov, osvedčení a iných dokladov a kvalifikácií. Zvláštny režim uznávania kvalifikačných predpokladov platí pre povolanie lekárske a povolanie farmaceutické, alebo im príbuzné povolania.

Ďalej podľa **NOVÁČKOVEJ, D. (1997)**, článok 58 rieši rovnoprávne postavenie spoločností takýmto spôsobom:

„So spoločnosťami, ktoré sú založené podľa práva niektorého členského štátu a majú svoje sídlo, svoju ústrednú správu alebo hlavné miesto svojej podnikateľskej činnosti v rámci Spoločenstva, sa v zmysle tejto kapitoly s nimi zaobchádza rovnakým spôsobom, ako

s fyzickými osobami ktoré sú príslušníkmi členských štátov. Spoločnosťami sa rozumejú spoločnosti založené podľa občianskeho alebo obchodného práva vrátane družstevných, rovnako tak aj iné právnické osoby verejného alebo súkromného práva s výnimkou nezárobných spoločností.“

Ustanovenia článkov 55 a 56 obmedzujú právo na podnikanie a vytvárajú aj bariéry voľnému pohybu služieb. Ide o nasledovné obmedzenia:

- Vylúčenie cudzincov z účasti na výkone štátnej moci,
- Dôvody verejného poriadku, verejnej bezpečnosti a ochrany zdravia,
- Zvláštne pravidlá pre výkon určitých povolání.

HUDECOVÁ, E. – HUDEC, J. (2010), považujú za základný cieľ Spoločenstva – ako ekonomického integračného zoskupenia – vytvorenie jednotného ekonomického priestoru, pre ktorý je charakteristický voľný pohyb tovaru, osôb, služieb a kapitálu. Ako vedúcu oblasť, na ktorú sa orientuje komunitárny zákonodarca, je vytvorenie rovnakých podmienok pre fyzické a právnické osoby z členských štátov Európskej únie koordinovaním právnej úpravy podnikania v európskom priestore. Sloboda podnikania v európskom priestore neznamena len slobodné vytváranie podnikateľských subjektov v ktoromkoľvek členskom štáte, premiestňovanie sídla právnických osôb v rámci európskeho priestoru, vzájomné uznávanie oprávnení na podnikanie, ale aj s tým súvisiace ochranné opatrenia, ktoré poskytnú istotu podnikateľom, spoločníkom obchodných spoločností, zamestnancom a samozrejme aj spotrebiteľom.

FIGEL, J. - ADAMIŠ, M. (2004), tvrdia, že voľný pohyb osôb tvorí druhú najvýznamnejšiu slobodu garantovanú pre občanov EÚ. Sloboda voľného pohybu osôb v sebe nezahŕňa len možnosť ich premiestňovania sa v rámci EÚ, ale predovšetkým možnosť zmeny miesta ich pobytu s cieľom výkonu pracovnej činnosti alebo podnikania, teda právo usadiť sa a pracovať, ako aj podnikáť na území ktoréhokoľvek členského štátu. Voľný pohyb osôb sa vzťahuje: na ekonomicky činné osoby, na osoby žijúce z nezávislých príjmov – rent, dividend, na dôchodcov, na študentov. Tiež uvádzajú, že v rámci spoločného trhu sa sloboda voľného pohybu osôb vzťahovala len na ekonomicky činné osoby, t.j. na pracovníkov, podnikateľov, živnostníkov a pod. vrátane ich rodinných príslušníkov. Až v roku 1990 na základe Jednotného európskeho aktu bola táto sloboda rozšírená na ďalšie skupiny osôb a to na študentov, dôchodcov a na občanov EÚ vo

všeobecnosti. Zdravotné poistenie a dostatok finančných prostriedkov na živobytie boli stanovené ako podmienky.

PULGRET, M. (2006), uvádza, že voľný pohyb osôb v zmysle Zmluvy o ES zhrňuje voľný pohyb pracovníkov, t.j. výkon závislej činnosti a slobodu usadzovania sa, pod ktorým sa rozumie voľný pohyb ekonomicky činných osôb (fyzických osôb – podnikateľov) a voľný pohyb právnických osôb v rámci Európskych spoločenstiev. Sloboda usadzovania v zmyslu čl. 43 Zmluvy o ES je tiež niekedy označovaná ako sloboda podnikania. Európske právo rozlišuje dva druhy usadzovaní, a to: primárne a sekundárne. Inštitút primárneho usadzovania sa zahrňuje právo na prístup k samostatne zárobkovým činnostiam a k ich výkonu, taktiež i zriaďovanie a vedenie podnikov, najmä spoločností. Sekundárne usadzovanie sa je právom na zriaďovanie zastúpení, pobočiek alebo dcérskych spoločností jedného členského štátu na území druhého členského štátu. Spoločnosťami sa rozumejú spoločnosti založené podľa občianskeho alebo obchodného práva vrátane družstiev, právnické osoby verejného alebo súkromného práva s výnimkou neziskových spoločností. Podľa Európskeho práva sa za usadenú považuje osoba, ktorá zahájí sústavnú podnikateľskú činnosť na území členského štátu EÚ.

1.3 Voľný pohyb služieb a kapitálu

NOVÁČKOVÁ, D. – KROŠLÁKOVÁ, M. - KUNOVÁ, V. (1997), uvádzajú že nie je možné vytvoriť v rámci Únie plne fungujúci a efektívny vnútorný trh bez umožnenia voľného pohybu služieb. Voľný pohyb služieb je založený na liberalizácii a na súťaži. K liberalizácii služieb pristupujú členské štáty na základe smerníc, ktoré sú vydané Radou na návrh Komisie po konzultácii s Hospodárskym a sociálnym výborom a s Európskym parlamentom. Voľný pohyb služieb umožňuje realizáciu princípu vzájomného uznávania v plnom rozsahu. Voľný pohyb služieb predpokladá, že poskytovateľ služby a príjemca majú štátnu príslušnosť členského štátu a zároveň majú sídlo na území Spoločenstva. V zmysle znenia článku 59 Zmluvy o EÚ počas prechodného obdobia budú postupne zrušené obmedzenia voľného pohybu služieb v rámci Spoločenstva pre príslušníkov členských štátov, ktorí podnikajú v niektorom inom štáte, než je príjemca služieb. Rada na návrh Komisie môže kvalifikovanou väčšinou rozšíriť aplikovateľnosť tejto kapitoly tiež na príslušníkov tretích štátov, ktorí poskytujú služby, ale ktorí podnikajú vo vnútri

Spoločenstva. Článok 60 Zmluvy o EÚ ustanovuje, že za služby podľa Zmluvy o EÚ považujú úkony poskytované spravidla za úplatu, pokiaľ nie sú upravené ustanoveniami o voľnom pohybe osôb, tovarov a kapitálu. Službami sa považujú predovšetkým: priemyselné činnosti, obchodné činnosti, remeselnícke činnosti, činnosti v oblasti slobodných povolání.

Voľný pohyb kapitálu nemá svoje opodstatnenie len z ekonomického hľadiska, ale podmieňuje aj voľný pohyb služieb v sektore finančnictva a voľný pohyb osôb. V Európskej únii finančné služby produkujú značné percento hrubého domáceho produktu, a z tohto dôvodu je liberalizácia poskytovania finančných služieb vo forme voľného pohybu kapitálu jednou zo základných súčastí rozvoja jednotného trhu. Zachovanie zásady súťažného práva je pritom hlavným cieľom, aby fyzické a právnické osoby členských štátov mohli investovať finančné prostriedky, získavať v rámci Únie pôžičky a zriaďovať si účty podľa vlastného výberu.

PULGRET, M. (2006), konštatuje, že sloboda voľného pohybu služieb je jednou zo štyroch základných slobôd voľného trhu Európskeho spoločenstva. Podľa **PULGRETA** Európsky súdny dvor označil dočasnosť za základné kritérium rozlíšenia usadenia sa a poskytovania služieb. Pokiaľ fyzická alebo právnická osoba vykonáva podnikateľskú činnosť iba dočasne a ojedinele, tak sa považuje za osobu, ktorá poskytuje služby v zmysle čl. 49 Zmluvy o ES (ZES), a nie je považovaná za osobu usadenú na území členského štátu, v ktorom poskytuje služby. Za usadeného sa podľa európskeho práva považuje osoba, ktorá vykonáva sústavnú podnikateľskú činnosť na území členského štátu EÚ. Na osoby usadené v zmysle čl. 43 Zmluvy o ES sa vzťahuje právny poriadok členského štátu v ktorom sú usadení, zatiaľ kým sa osoby, ktoré v členskom štáte nie sú usadené a poskytujú na jeho území iba služby v zmysle čl. 49 Zmluvy o ES, riadia právnym poriadkom členského štátu a právny poriadok členského štátu v ktorom služby poskytujú sa na nich nevzťahuje.

Definícia voľného pohybu služieb je obsiahnutá v čl. 49 a 50 Zmluvy o ES. Za službu je považovaný výkon činnosti, ktorá je spravidla poskytovaná príjemcovi služby za úplatu, pokiaľ táto činnosť nie je upravená ustanovením Zmluvy o voľnom pohybe tovaru, kapitálu a osôb. Služby zahrňujú predovšetkým činnosti priemyslové, obchodné, remeselné a činnosti v oblasti slobodných povolání. Poskytovateľ služby môže dočasne vykonávať svoju činnosť v štáte, kde je služba poskytovaná za takých podmienok, aké

tento štát ukladá svojim vlastným štátnym príslušníkom. Výkon činnosti v režimu čl. 49 v hostiteľskom členskom štáte EÚ musí súčasne spĺňať nasledujúce podmienky: musí obsahovať komunitárny prvok, musí byť spravidla poskytovaná za odplatu, nesmie spadať pod ustanovenia Zmluvy o voľnom pohybu tovaru, kapitálu alebo osôb a musí byť dočasný a ojedinelý. Komunitárny prvok je dôležitým znakom služby. Služba musí byť poskytnutá osobou usadenou v inom členskom štáte EU, ako sa nachádza príjemca služby.

FIGEL, J. – ADAMIŠ, M. (2004), uvádzajú, že základným princípom voľného poskytovania služieb v rámci vnútorného trhu EÚ je právo zriaďovať a prevádzkovať živnosti a podniky (spoločnosti a firmy) v ktoromkoľvek členskom štáte za podmienok platných v tomto štáte, vzťahujúcich sa na vlastných príslušníkov. V praxi to znamená, že slovenský podnik v oblasti služieb, resp. firma poskytujúca služby, sa môže bez akýchkoľvek obmedzení zaregistrovať v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ za podmienok, ktoré sa vzťahujú na miestnu firmu. Samozrejme to platí aj opačne, akákoľvek európska firma poskytujúca služby sa môže za podmienok platných v SR zaregistrovať a podnikat' na slovenskom trhu. Ako ďalšiu výhodu vstupu do Európskej únie vyzdvihujú právo poskytovať služby z pôvodného štátu, teda bez zmeny sídla spoločnosti alebo pobytu osoby.

Základným princípom voľného pohybu kapitálu v rámci vnútorného trhu EÚ je sloboda pohybu investícií a peňažných prostriedkov bez akýchkoľvek obmedzení. V rámci Európskej únie je možné s finančnými prostriedkami a investíciami narábať v princípe vnútorného trhu členského štátu, napr. založiť účet v ktorejkoľvek banke a v akejkoľvek krajine EÚ, previezť bez limitu peniaze kdekoľvek, nadobudnúť nehnuteľnosť alebo investovať v ktorejkoľvek krajine EÚ, získať pôžičku, používať kreditné karty v EÚ.

Po vstupe do Európskej únie si Slovensko uplatnilo obmedzenie práva občanov EÚ na nadobúdanie nehnuteľností do súkromného vlastníctva v oblasti nákupu poľnohospodárskej pôdy občanmi iných členských štátov EÚ. Slovenská republika vynegociovala sedemročné prechodné obdobie s možnosťou predĺženia o ďalšie tri roky, počas ktorého si nebudú môcť občania ostatných krajín EÚ kupovať v SR poľnohospodársku pôdu. Tento zákon sa nevzťahuje na samostatne hospodáriacich farmárov, ktorým sa umožní nákup pôdy až po troch rokoch po usadení sa v SR a budú podnikat' v poľnohospodárskom sektore na prenajatej pôde.

1.4 Vymedzenie pojmov podnikanie a podnikateľ

SOLÍK, J. - JAKUBEC, V. (2007), považujú podnikanie za schopnosť, umenie a motiváciu nachádzať, vytvárať a využívať podnikateľské príležitosti v záujme zabezpečenia prosperity podnikateľského subjektu. Pri definovaní pojmu podnikanie vychádzame z legislatívy, konkrétne z ustanovení § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka. Podľa tejto legislatívy podnikaním je sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Z tejto definície vyplýva, že ide o činnosť vykonávanú podnikateľom. Obchodný zákonník ustanovuje, že podnikateľmi môžu byť osoby fyzické aj právnické.

Podnikateľ je osoba, ktorá zakladá podnik a prevádzkuje jeho činnosť. Využíva výrobné faktory na uskutočňovanie výkonov za účelom dosiahnutia zisku. Tieto výkony sú určené na uspokojovanie potrieb iných osôb. Obchodný zákonník rozoznáva štyri kategórie osôb, ktoré sú podnikateľmi: osoby zapísané v obchodnom registri (obchodné spoločnosti, družstvá a štátne podniky), osoby podnikajúce na základe živnostenského oprávnenia (nemusia sa zapísať do obchodného registra), osoby podnikajúce na základe iného ako živnostenského zákona podľa osobitných predpisov (súkromní lekári, veterinári, advokáti, notári, audítor) a fyzické osoby, ktoré vykonávajú poľnohospodársku výrobu a sú zapísané do evidencie podľa osobitného predpisu (evidencia obecného úradu).

MARKOVÁ, V. (2003), tvrdí že pojmy podnikavosť a podnikanie sú vzájomne tesne spojené. Podnikavosť je schopnosť, umenie a motivácia vyhľadávať, vytvárať a využívať príležitosti ktoré sa nachádzajú v podnikateľskom prostredí na to, aby si podnikateľský subjekt - jednotlivec, kolektív, podnikateľská jednotka - zabezpečil ziskovosť. Naopak, podnikanie označuje ako činnosť, aktivitu, ktorá nemá jednorazový, ale opakovaný charakter. Podnikanie v jej ponímaní je uskutočnenie, realizácia podnikavosti v praktickom živote. Za subjekty podnikania považuje:

- Podnikateľ'a, ako jednotlivca, ktorá v zmysle zákona vystupuje ako fyzická osoba. Podnikateľom môže byť každá osoba, ktorá realizuje podnikateľskú činnosť na základe živnostenského či iného oprávnenia na podnikateľskú činnosť, pričom táto činnosť má z organizačného hľadiska charakter podniku jednotlivca.

- Podnikateľskú jednotku ako kolektív osôb, ktorý v zmysle zákona vystupuje ako právnická osoba. Právnickou osobou je právne samostatný, vlastnícky oddelený právny subjekt ktorý realizuje podnikateľskú činnosť pod vlastným menom, na vlastný účet a je zapísaný v obchodnom registri.

MALACH, A. (2005), uvádza, že podnikaním sa rozumie sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne podnikateľom, vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku.

Pod pojmom podnikateľ sa v bežnom slova zmysle rozumie osoba ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť. V živnostenskom zákone sa výraz podnikateľ používa ako legislatívna skratka pre označenie fyzických a právnických osôb, ktoré spĺňajú podmienky stanovené zákonom pre prevádzkovanie živnostenského podnikania. Takto vymedzený pojem však platí len pre okruh pôsobnosti živnostenského zákona.

Podnikateľom podľa ustanovení Obchodného zákonníka je pomerne široký okruh osôb: osoba zapísaná v obchodnom registri (obchodné spoločnosti, družstvá), osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa zvláštnych predpisov, a fyzické osoby, ktoré prevádzkujú poľnohospodársku výrobu a sú zapísané do evidencie podľa osobitného predpisu.

Pojem podnikanie vymedzujú dva základné zákony, a to Obchodný zákonník a zákon o živnostenskom podnikaní č. 455/1991 Zb., konštatujú **HUDECOVÁ, E. – HUDEC, J. (2010)**. Podľa Obchodného zákonníka (§ 2 ods. 1) sa podnikaním rozumie činnosť, ktorá spĺňa znaky uvedené v zákone. Podnikaním je činnosť sústavná, vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku. Živnostenský zákon vymedzuje rozsah pojmu podnikanie takmer zhodne ako Obchodný zákonník. Živnostenské podnikanie je podnikaním v činnostiach, ktoré upravuje živnostenský zákon.

Vymedzenie pojmu podnikateľa ako osoby, ktorému sa toto postavenie priznáva obsahuje ustanovenie § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka, ktoré uvádza, že podnikateľom je podľa zákona:

- Osoba zapísaná v obchodnom registri,
- Osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,

- Osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- Fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

MALEJČÍK, A. (2007), uvádza, že „nevyhnutnou podmienkou dynamického rozvoja hospodárstva je existencia a rozvoj podnikania. Podnikanie súvisí predovšetkým s vlastníckymi vzťahmi, resp. s ich realizáciou. Riešiť úlohy podnikania je funkciou vlastníka alebo jeho spravovateľa (držiteľa), t.j. funkciou reálne hospodáriacich subjektov. Ťažiskom podnikania je hľadanie, vytváranie a nachádzanie podnikateľských príležitostí.“

2 CIEĽ PRÁCE

Európska únia je spoločenstvo 27 štátov a je postavená na troch základných pilieroch:

Európske spoločenstvo, Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika a Spravodlivosť a vnútorné záležitosti.

Obsah prvého piliera tvoria predovšetkým štyri základné slobody – voľný pohyb tovaru, voľný pohyb pracovných síl, slobodné poskytovanie služieb a voľný pohyb kapitálu.

Sloboda podnikania podmieňuje nerušené uplatnenie všetkých štyroch slobôd v rámci vnútorného trhu.

Hlavným cieľom bakalárskej práce je zmapovať podmienky slobodného podnikania v Európskej únii. Aby sme mohli vytvoriť ucelený obraz o podmienkach podnikania v EÚ sme museli objasniť niekoľko problematík:

- Právny rámec podnikania v EÚ,
- Daňová harmonizácia,
- Harmonizácia účtovníctva a auditu,
- Uznávanie odbornej kvalifikácie získaných v inom členskom štáte.

Po objasnení teoretických východísk sme si zvolili ako cieľ porovnanie miery daňového zaťaženia a porovnanie podnikateľského prostredia v krajinách V4. Porovnanie sa zameriava na formy podnikania, administratívnu a byrokratickú náročnosť, právny rámec regulácie podnikania a zahraničné investície.

3 METODIKA PRÁCE

Objektom skúmania bakalárskej práce je sloboda podnikania v rámci Európskej únie. Sloboda podnikania je jedným predpokladom fungovania vnútorného trhu. Znamená slobodné rozhodovanie etablovania podnikateľskej činnosti, podľa najvhodnejších podmienok ponúkaných členskými štátmi.

Vzhľadom na danú problematiku sme si zvolili nasledovný postup spracovania údajov:

- vyhľadanie odbornej literatúry k tematike,
- preštudovanie získanej literatúry,
- triedenie získaných informácií,
- stanovenie cieľa bakalárskej práce,
- samotné spracovanie práce

Potrebné informácie sme získali zo slovenskej, českej a maďarskej odbornej literatúry, z odborných časopisov a z internetových portálov.

Pri spracovaní bakalárskej práce boli použité nasledovné metódy:

- Metóda popisovania pri kapitolách: Európske komunitárne právo, Európske formy podnikania a Uznanie odbornej kvalifikácie,
- Metóda modelovania pri kapitole Porovnanie daňovej zaťažnosti krajín V4,
- Metóda analýzy pri kapitolách: Daňová harmonizácia a Harmonizácie účtovníctva,
- Metóda komparácie pri kapitole Porovnania podnikateľského prostredia vo V4,
- Metóda dedukcie pri vyvodení záveru.

Odbornú literatúru som získala z Univerzitnej knižnice Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, zo Slovenskej poľnohospodárskej knižnice pri SPU v Nitre a z Hontiansko-novohradskej knižnice A. H. Škultétyho vo Veľkom Krťiši.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Európske komunitárne právo

Európske spoločenstvo je medzinárodnou organizáciou nadnárodnej povahy, na ktorú preniesli členské štáty časť svojich zvrchovaných práv. Pre potreby jednotnej realizácie prenesených zvrchovaných práv vo všetkých členských štátoch sa vytvára nadnárodné autonómne právo, o ktorom sa hovorí ako o práve spoločenstiev, alebo o európskom komunitárnom práve. Európske právo ovplyvňuje tvorbu legislatívy vo všetkých členských štátoch Európskej únie vrátane Slovenska. Transformácia európskeho práva do právneho poriadku členského štátu, a priame používanie európskych právnych noriem v členských štátoch Spoločenstva ovplyvňuje aj reguláciu podnikateľských vzťahov.

Regulácie podnikateľského prostredia v Európskej únii sú výsledkom kompromisu medzi národnými, skupinovými a odborovými záujmami. Sú ovplyvnené nielen národnými, ale i celoeurópskymi podnikateľskými organizáciami i nadnárodnými firmami. Výsledok je potom presným obrazom pomeru síl.

Európske komunitárne právo je súborom právnych noriem zameraných na vznik a fungovanie spoločného trhu členských štátov Európskych spoločenstiev. Je samostatným, nadnárodným, autonómnym právom, ktoré zároveň tvorí integrálnu súčasť národného právneho poriadku každého členského štátu.

Vychádzajúc z prameňov práva sa komunitárne právo člení na: primárne a sekundárne právo.

Primárne právo Európskej únie tvoria zakladajúce medzinárodné zmluvy, ktoré ratifikovali členské štáty. (Zmluva o fungovaní EU a Zmluva o Európskej únii).

Sekundárne právo tvoria právne akty orgánov spoločenstva upravené v článku 288 Zmluvy o fungovaní EU. Tento článok oprávňuje inštitúcie EU prijímať nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Z hľadiska všeobecnej účinnosti týchto aktov na členské štáty alebo konkrétne subjekty v týchto štátoch majú význam hlavne nariadenia a smernice. Základným nástrojom regulácie obchodu a podnikania sú smernice, zaväzujúce členské štáty k zavedení úprav v národných legislatívach.

Európska únia venuje obchodným spoločnostiam v jednotlivých členských štátoch mimoriadnu pozornosť najmä z hľadiska zachovania trhových princípov a zdravej konkurencieschopnosti. Cieľom harmonizácie obchodného práva v EÚ je zabezpečiť

rovnaký, resp. podobný spôsob registrácie a spravovania firmy vo všetkých členských štátoch.

Odstraňovanie rozdielov v platnom práve obchodných spoločností v členských štátoch Európskej únie sa uskutočňuje pomocou smerníc vydávaných európskymi normotvornými orgánmi. Výsledkom je harmonizácia národných zákonov členských štátov v súlade s cieľmi diktovanými smernicami. Na zosúladenie právnej úpravy obchodných spoločností v štátoch Európskej únie platilo a platí viacero smerníc:

- Prvá smernica Rady (publikačná smernica) o právnej úprave obchodných spoločností z 9. marca 1968, 68/15/EHS o publicite, o oprávnení orgánov konať v mene spoločnosti a neplatnosti spoločnosti, OJ 1968 L 65/8,
- Druhá smernica Rady (kapitálová smernica) o právnej úprave obchodných spoločností z 13. decembra 1967, 77/91/EHS o predpisoch pre zakladanie akciových spoločností a udržania zmien ich základného imania v znení smernice 92/101/EHS, OJ 1992 L 247/64,
- Tretia smernica Rady (smernica o fúziách) o právnej úprave spoločností z 28. júla 1978, 78/855/EHS o zlučovaní akciových spoločností, OJ 1978 L 295/36,
- Šiesta smernica Rady (smernica o rozdelení akciových spoločností) zo 17. decembra 1981 82/891/EHS, OJ 1982 L 378/47,
- Jedenásta smernica Rady (smernica o zriaďovaní pobočiek spoločností) z 22. decembra 1989, 89/666/EHS o obchodnoprávnej publicite pobočiek, OJ 1989 L 395/36.

Normatívne ustanovenia smerníc európskych orgánov, týkajúce sa obchodných spoločností, boli transponované do slovenského právneho poriadku hlavne v podobe zmien a doplnkov zakomponovaných do Obchodného zákonníka prostredníctvom jeho viacerých novelizácií. Samotná harmonizácia práva obchodných spoločností členskými štátmi nepostačuje na také fungovanie vnútorného trhu, ktoré by zohľadňovalo súčasné podnikateľské tendencie a potreby. Preto bolo nevyhnutné vytvoriť relatívne rovnaké právne podmienky pre zakladanie, vznik a vlastné fungovanie podnikateľských subjektov v členských štátoch Európskej únie, teda prijať jednotnú legislatívu pre nadnárodné spoločnosti s európskou dimenziou, ktoré budú spájať podniky v rôznych štátoch EÚ a umožňovať premiestňovanie ich sídla v rámci členských štátov EÚ.

4.2 Európske formy podnikania

Najstaršou nadnárodnou komunitárnou právnou formou je **európske zoskupenie hospodárskych záujmov (EZHZ)**. Základom právnej úpravy je nariadenie Rady ES č. 2137/85 o európskom zoskupení hospodárskych záujmov, ktoré právne upravuje základné otázky zakladania, vzniku a činnosti zoskupenia jednotne pre všetky štáty EÚ. Jeho účelom je umožniť a zjednodušiť cezhraničnú spoluprácu ekonomicky činných subjektov členských štátov EÚ. Nariadenie o EZHZ nadobudlo účinnosť na území Slovenska vstupom SR do EÚ.

Právne predpisy nariadenia o EZHZ sa majú aplikovať v prípade, že bude pôsobiť na území Slovenska. Tieto predpisy sú nasledovné:

- Komunitárna legislatíva, nariadenie Rady ES č. 2137/85 o EZHZ
- Slovenská legislatíva, zákon č. 177/2004 Z. z. o európskom zoskupení hospodárskych záujmov, ktorý upravuje oblasti neupravené v nariadení a nariadenie ich umožňuje riešiť národnou právnou úpravou
- Platná slovenská legislatíva, t.j. ustanovenia Obchodného zákonníka o obchodných spoločnostiach a o obchodných záväzkových vzťahoch.

Účel zoskupenia vymedzuje nariadenie o EZHZ pozitívne i negatívne. Účelom zoskupenia nie je dosahovať zisk alebo uskutočňovať vlastnú podnikateľskú činnosť, ale rozvíjať a podporovať hospodárske aktivity svojich členov.

Zoskupenie sa zakladá, rovnako ako obchodné spoločnosti, uzatvorením zakladateľskej zmluvy. V prípade, že sídlom zoskupenia bude Slovenská republika platí pre zmluvu písomná forma a úradné osvedčenie podpisov všetkých zakladateľov.

Návrh na zápis zoskupenia do obchodného registra podávajú jeho štatutárne orgány, ktorými sú konatelia. Zápisom do obchodného registra vzniká zoskupenie ako právny subjekt a môže zahájiť svoju činnosť. Členovia ručia za záväzky zoskupenia spoločne a nerozdielne všetkým svojim majetkom. Orgánom zodpovedným za riadenie a zastupovanie zoskupenia je externý manažment – konateľ alebo konatelia. Tieto osoby sú štatutárnym orgánom zoskupenia.

Ďalším typom európskej formy podnikania je **Európska akciová spoločnosť**, čiže Societas Europaea (SE), ktoré ponúka podnikom Európy takú formu organizácie, ktorá im umožňuje etablovať sa na vnútornom trhu Spoločenstva. Na základe návrhu európskych

orgánov vznikol Štatút SE a návrh smernice, ktorá dopĺňa Štatút SE o právne postavenie zamestnancov európskych podnikov. Obidva návrhy boli prijaté na európskej úrovni v októbri 2001. Slovenská legislatíva implementovala nariadenie o štatúte SE a smernicu po vstupe SR do Európskej únie v roku 2004 bol parlamentom prijatý zákon o európskej spoločnosti. Právna úprava európskej spoločnosti je rozdelená medzi komunitárne právo a národné právo (právo SR). Podľa nariadenia o štatúte SE sa európska spoločnosť riadi:

- Nariadením č. 2157/2001 o štatúte SE,
- Ustanoveniami stanov európskej spoločnosti, ak to nariadenie výslovne dovoľuje,
- Vykonávacím zákonom o SE, v SR podlieha právnej úpravy zákona č. 562/2004 Z. z. o európskej spoločnosti a právom členských štátov, ktoré upravuje akciovú spoločnosť založenú podľa legislatívy štátu v ktorom má SE svoje sídlo (v SR ide o právnu úpravu akciovej spoločnosti podľa Obchodného zákonníka),

Európska spoločnosť je považovaná za nadnárodnú európsku obdobu akciovej spoločnosti, ktorá sa zapisuje do obchodného registra v členskom štáte svojho sídla. Zápis a výmaz sa povinne zverejňuje v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev. Upísané základné imanie vyjadrené v Eurách musí mať minimálnu výšku 120 000 Euro. Základné imanie sa delí na akcie. Spoločnosť musí byť riadne označená obchodným menom a organizačnou formou „SE“ a na jej založení sa môžu zúčastniť len spoločnosti, ktoré majú svoje registrované sídlo a centrálnu správu v členskom štáte EÚ. Významným znakom SE je skutočnosť, že si môže premiestňovať svoje sídlo z jedného členského štátu do iného členského štátu bez toho, aby ako právny subjekt musela v pôvodnom štáte zaniknúť a v inom štáte prejsť administratívnym konaním zakladania a vzniku podľa platnej legislatívy iného štátu. Komunitárne právo upravuje spôsoby založenia európskej spoločnosti, a to nasledovnými spôsobmi: fúziou, spoločným holdingom, založenie spoločnou dcérskou spoločnosťou a založenie zmenou právnej formy.

Osobitný význam, z pohľadu vytvárania nadnárodných foriem podnikania, má premena existujúcej národnej akciovej spoločnosti na európsku podobu. Podobne ako zakladanie SE fúziou, je aj založenie SE zmenou právnej formy vyhradené len akciovým spoločnostiam, a to v prípade, že majú dcérsku spoločnosť založenú podľa práva iného členského štátu EÚ a táto pôsobí minimálne dva roky. Pri tomto procese nedochádza k zániku transformujúcej sa akciovej spoločnosti a vzniku nového právneho subjektu, ale len k zmene jej vnútorných pomerov. Pokiaľ ide o zrušenie, likvidáciu, platobnú neschopnosť, zastavenie platieb a podobné postupy, SE sa spravuje právnymi predpismi, ktoré by sa použili na akciovú spoločnosť založenú podľa práva členského štátu, v ktorom

má sídlo. Výmaz z registra sa zverejňuje nielen v registri príslušného členského štátu EÚ, ale takisto i v Úradnom vestníku EÚ. Prestíž tejto formy podnikania je jasne viditeľná na počte založených európskych spoločností (SE). Zakladateľmi európskych akciových spoločností (SE) boli predovšetkým veľké nadnárodné spoločnosti. Na Slovensku je založených 19 európskych spoločností, podobne ako napr. vo Veľkej Británii, ale nepomerne menej ako je tomu v ČR, kde je vytvorených 195 európskych spoločností alebo v Nemecku kde ich je podľa najnovších údajov založených 110.

Najmladšou z európskych foriem podnikania je **Európska družstevná spoločnosť** (Societas cooperativa europaea) označovaná aj ako európske družstvo „SCE“. Komunitárna právna úprava európskej družstevnej spoločnosti bola prijatá bezprostredne po prijatí nariadenia o európskej akciovej spoločnosti. Cieľom bolo zohľadniť osobitosti družstiev, napr. zásady fungovania a činnosti, tvorba základného imania, vznik a zánik členstva. Predmetom činnosti družstiev je popri podnikateľskej činnosti predovšetkým zabezpečovanie hospodárskych, sociálnych alebo iných potrieb pre svojich členov.

Právna úprava európskeho družstva je rozdelená medzi komunitárnu a národnú legislatívu a spravuje sa právnymi predpismi v nasledujúcom poradí:

- Nariadenie Rady (ES) č. 1435/2003 o stanovách európskeho družstva,
- Stanovami európskeho družstva vydanými v intenciách nariadenia,
- Právnymi predpismi členských štátov EÚ v oblastiach, ktoré nariadenie neupravuje alebo upravuje len čiastočne (v slovenských podmienkach zákon č. 91/2007 Z. z. o európskom družstve) a predpismi, ktoré platia na družstvo podľa práva členského štátu (v slovenských podmienkach Obchodný zákonník, právna úprava družstva),
- Stanovami družstva v rozsahu práva štátu v ktorom má európske družstvo svoje sídlo.

Európske družstvo má právnu subjektivitu, ktorá sa zapisuje do registra štátu svojho vzniku. Zápis sa povinne zverejňuje v Úradnom vestníku EÚ. Sídlo družstva musí byť v niektorom členskom štáte EÚ. Družstvo môže premiestňovať svoje sídlo z jedného členského štátu do iného členského štátu bez potreby zrušenia v pôvodnom členskom štáte a zakladania v inom členskom štáte. Družstvo ako právna forma má kapitálový charakter a povinne vytvára základné imanie. Výška základného imania musí byť najmenej 30 000 Euro. Základné imanie je rozdelené na členské podiely, ktoré znejú na meno.

Európske družstvo sa zakladá :

- Splynutím alebo zlúčením

- Zmenou právnej formy
- Originálnym založením, teda vytvorením novej európskej družstevnej spoločnosti.

Riadiace a kontrolné funkcie v slovenských podmienkach predstavujú: predstavenstvo a kontrolná komisia.

Podľa záujmu hlavných účastníarov a členov (vlastníkov) sa družstvá delia do troch kategórií: **spotrebiteľské** (spotrebitelia služieb družstva podnik vlastnia), **zákaznícke** (výrobcovia výrobkov alebo služieb vlastnia družstvo, ktoré zabezpečuje marketing alebo ďalšie spracovanie vlastných výrobkov a služieb alebo obstaráva suroviny či výrobné prostriedky), **družstvá vlastnené zamestnancami**, ktorí sú zároveň majiteľmi spoločnosti.

Hoci sa družstevná forma hospodárenia osvedčila, odborníci upozorňujú aj na jej nevýhody. Je to často napríklad obmedzený vlastný kapitál členov. Ak investujú skromne, môže to viesť k zníženému záujmu členov o rozvoj firmy. Demokratické riadenie i široká členská základňa neraz spomaľujú rozhodovanie. Jednoduchý vstup a výstup môže viesť k otriasaniu stability družstva.

4.3 Daňová harmonizácia v EÚ

Hlavným cieľom harmonizácie daní je obmedziť nadmernú daňovú konkurenciu medzi členskými štátmi. Podľa ustanovení článkov 93 až 94 Zmluvy o Európskych spoločnostiach, je ako cieľ Európskych spoločností definované zavedenie jednotného trhu a jeho hladké fungovanie. Z dokumentov a stanovísk orgánov EÚ pritom vyplýva, že za jednu z podmienok hladkého fungovania jednotného trhu je považovaný aj istý stupeň daňovej harmonizácie. Z právneho hľadiska je daňová harmonizácia zakotvená už v Zmluve o Európskych spoločnostiach z roku 1957. Za prvotné ustanovenia predpokladajúce spoluprácu členských krajín v daňovej oblasti možno považovať články 93 až 99 Zmluvy o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva. Nepriamym daniam je venovaných päť článkov (čl. 93, 95, 96, 97, 99), priamych sa týkajú dva (čl. 94, 98).

Formálne bola harmonizácia DPH začatá v roku 1967 prijatím:

- Prvej smernice o harmonizácii právnych predpisov členských krajín týkajúcich sa daní z obratu č. 67/227/EEC, ktorá zaviedla jednotnú daň z pridanej hodnoty DPH.

- Druhá smernica č. 67/228/EEC z 11. apríla 1976 o definovaní predmetu dane a vymedzenie základných pojmov,
- Tretia smernica č. 69/463/EHS z 9. decembra 1969 o predĺžení lehoty na zavedenie DPH v Taliansku a Belgickom kráľovstve.
- Štvrtá a piata smernica č. 71/401/EEC z 20. decembra 1971 a 72/250/EEC zo 4. júla 1972 o predĺžení termínu na zavedenie DPH pre Taliansko.
- Šiesta smernica z roku 1977, č. 77/799/EEC o ďalšom prehĺbení harmonizácie.
- Smernica rady č. 92/77/EHS o zblížení sadzieb DPH
- Smernica rady 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty.

4.3.1 Vývoj harmonizácie daní na Slovensku

Príjmovú stránku rozpočtu ovplyvňujú predovšetkým príjmy z nepriamych daní, t.j. dane z pridanej hodnoty a spotrebné dane. Vláda Slovenskej republiky, sa zaviazala zjednotiť sadzby dane z pridanej hodnoty pred vstupom do EÚ. Pri vstupe do Európskej únie si ale vyneociovala prechodné obdobia na zachovanie zníženej sadzby dane z pridanej hodnoty. Na základe Konceptie daňovej reformy v rokoch 2004 až 2006 bola schválená novela zákona o dani z pridanej hodnoty, ktorá s účinnosťou od 1. januára 2004 zavádza jednotnú sadzu DPH 19%. (ku dňu 1. 1. 2011 sa táto sadzba zvýšila z 19% na 20%). Znížená sadzba DPH 10% na knihy a lieky ostáva aj naďalej v platnosti aj po 1. 1. 2011. Prechodné obdobia v oblasti priamych a nepriamych daní, ktoré Slovenská republika uplatňovala po vstupe do EÚ sú nasledovné:

- Ročné technické prechodné obdobie na zachovanie zníženej sadzby DPH na plyn a elektrickú energiu,
- Päťročné prechodné obdobie na zachovanie zníženej sadzby DPH na tepelnú energiu do 31. decembra 2008,
- Štvorročné prechodné obdobie na zachovanie zníženej sadzby DPH na stavby a stavebné práce do 31. decembra 2007,
- Trvalá výnimka z uplatňovania stanoveného limitu registrácie platiteľa dane z pridanej hodnoty do ročného obratu 35 000 Eur,
- Päťročné prechodné obdobie na dosiahnutie minimálneho daňového zaťaženia cigariet spotrebnou daňou do 31. decembra 2008,

- Trvalá výnimka pre pestovateľské pálenie ovocia, ktorá je modifikáciou v súčasnosti platného systému a znamená, že 50 l ovocného liehu pre pestovateľa a jeho domácnosť bude zdanené zvýhodnenou sadzbou dane, ktorá predstavuje 50% z platnej sadzby spotrebnej dane pre lieh.

Slovenským podnikateľom priniesol vstup do EÚ výhody aj v oblasti platenia dane z pridanej hodnoty a nakupovania tovarov. Každý platiteľ DPH, ktorý sa preukáže daňovým identifikačným číslom (DIČ) pre túto daň, môže v krajinách EÚ nakupovať bez dane, pričom tento nákup bude podliehať zdaneniu v tuzemsku (princíp vrátenia nadmerných odpočtov u dani z pridanej hodnoty). DPH a spotrebné dane sa nevyberajú pri prepustení na naše územie, ale sa uvádzajú a priznávajú až v daňovom priznaní.

4.3.2 Dopady zmeny zákona o DPH a spotrebných daniach na štátny rozpočet v súvislosti so vstupom SR do Európskej únie

V rokoch 2003 a 2004 sa v rámci zákona o dani z pridanej hodnoty a jednotlivých zákonov o spotrebných daniach, ich noviel a nových znení, uskutočnilo niekoľko legislatívnych úprav, ktoré majú vplyv na príjmovú časť štátneho rozpočtu. Tieto úpravy bolo nutné uskutočniť v súvislosti so vstupom Slovenska do Európskej únie a harmonizáciou jednotlivých zákonov s právom EÚ. Tabuľka č. 1 poskytuje informácie o jednorazových dopadoch legislatívnych zmien vyplývajúcich zo vstupu SR do EÚ v oblasti dane z pridanej hodnoty a spotrebných daní na daňové príjmy v rokoch 2003 a 2004. (Tabuľka nerozoberá zmeny príjmov ŠR vyplývajúce zo zmien sadzieb a z ostatných legislatívnych zmien, ktoré majú trvalý dopad na štátny rozpočet, pretože tie sú predmetom koncepcie daňovej reformy).

Tabuľka č. 1 Zmeny príjmov ŠR z dane z pridanej hodnoty vplyvom legislatívnych úprav

Rok 2003 (v mld. Sk)	Obdobie, kedy sa zmena prejaví	Dopad na ŠR cash princíp
1. Zmena systému pri uplatňovaní dane na vstupe	1.2.-25.9.2003	postupne -12,1
2. Zmena spôsobu vrátenia nadmerných odpočtov	1.2.-31.12.2003	postupne +4,0
Celkom	.	-8,1
Rok 2004 (v mld. Sk)	Obdobie, kedy sa zmena prejaví	Dopad na ŠR cash princíp
1. Zmena spôsobu vrátenia nadmerného odpočtu		
A. Zjednotenie podmienok vrátenia nadmerných odpočtov	25.3.-25.4.2004	jednorazovo +5,0
B. 6 mesačné nadmerné odpočty	25.3.-25.8.2004	postupne -4,0
2. Zmena spôsobu výberu nepriamych daní po vstupe do EÚ		
A. DPH	1.5.2004-25.6.2004	jednorazovo -15,4
B. Spotrebné dane	1.5.2004-25.6.2004	jednorazovo -2,3
3. Možnosť odpočítanie dane viažucej sa na majetok pre novoregistrovaných platiteľov DPH	25.6.-25.7.2004	jednorazovo -1,7
Celkom	.	-18,4

- Zdroj: www.finance.gov.sk a vlastné spracovanie, rok 2003

4.4 Porovnanie daňového zaťaženia podnikateľov v krajinách V4

Na porovnanie daňového zaťaženia daňou z príjmov fyzických osôb - podnikateľov v krajinách V4 – teda na Slovensku, v Maďarsku, v Českej republike a Poľsku použijeme metódu modelovania. Uvažujeme o fiktívnej fyzickej osobe, ktorá podniká v krajinách V4. K výberu vhodného sídla podnikania treba poznať daňové nároky štátov V4 v oblasti priamych daní.

Slovensko

Podnikateľ – fyzická osoba (živnostník) predpokladá dosiahnutie príjmov v roku 2010 na úrovni 10 000, 20 000 a 40 000 Eur, a chce zistiť výšku daňového zaťaženia svojich predpokladaných príjmov a tým optimalizovať svoju daňovú povinnosť. Základné údaje sa nachádzajú v tabuľke č. 2.

Tabuľka č. 2 - Daňové zaťaženie príjmov fyzickej osoby - podnikateľa (živnostníka) v SR v roku 2010

Slovensko	Úroveň 1.	Úroveň 2.	Úroveň 3.
Príjmy-výdavky	10 000	20 000	40 000
Nezdaniteľné minimum	4 025,70	2872,5 ¹	0 ¹
Základ dane	5974	17 127,5	35 974
Sadzba dane	19%	19%	19%
Daň	1 135	3254	7600
Daň. zaťaženie	11,35%	16,27%	19%

Zdroj: www.openiazoch.sk, Vlastné spracovanie, rok 2010

¹Pri prekročení hranice príjmu 150387,12 EUR je nezdaniteľné minimum počítané podľa vzorca $(7\,872,48 - 20\,000/4) = 2\,872,5$ EUR, ak výsledkom vzorca je záporné číslo, NZDM je vo výške 0 EUR.

Daň z príjmov vypočítame ako rozdiel príjmov a nezdaniteľného minima, ktoré je v roku 2010 vo výške 4025,70 EUR. Z následného rozdielu vypočítame na základe 19% sadzby dane splatnú daň z príjmu fyzických osôb.

Česká republika

Po konverzii úrovni príjmov na české koruny dosiahneme podľa jednotlivých úrovní vo výške 251 780 CZK, 503 560 CZK a 1 007 120 CZK. Tieto sumy budú zaokrúhlené na celé sto koruny nadol. Následne sa vypočíta na základe sadzby dane z príjmov fyzických osôb vo výške 15% splatná daň z príjmov v Českej republike. V Česku je zavedený inštitút zľavy na dani, čo predstavuje nárok na zľavu na dani pre podnikateľa vo výške 24 840 CZK. Rozdiel medzi splatnou daňou a zľavou na dani predstavuje daň na úhradu.

Tabuľka č. 3 - Daňové zaťaženie príjmov fyzickej osoby - podnikateľa (živnostníka) v ČR v roku 2010

Česká republika	Úroveň 1.	Úroveň 2.	Úroveň 3.
Príjmy-výdavky	251 780	503 560	1 007 120
Upravený ZD	251 700,00	503 500	1 007 100
Sadzba dane	15%	15%	15%
Daň pred zľavou	37 775	75 525	151 065
Zľava na dani	24 840	24 840	24 840
Daň na úhradu	12 915	50 685	126 225
Daň v EUR	513	2 013	5 013
Daň. Zaťaženie	5,13%	10,07%	12,53%

Zdroj: www.openiazoch.sk , Vlastné spracovanie, rok 2010

Poľsko

V Poľsku by podnikateľ dosiahol príjmy podľa úrovni vo výške 38 740 PLN, 77 480 PLN a 154 960 PLN. Daň na úhradu vypočítame na základe sadzby dane vo výške 18% v prípade úrovne 1. a 2., kde by daňovník nepresiahol hranicu 85 528 PLN za rok. Ak by bol jeho výsledok hospodárenia (rozdiel medzi zdaniteľnými príjmami a výdavkami) vyšší ako 85 528 PLN, musí zo sumy presahujúcej hranicu uhradiť 32% daň. V Poľsku existuje progresívne zdaňovanie príjmov a preto sa v daňovej legislatíve uplatňuje zľava na dani vo výške 556,02 PLN. Daňové zaťaženie podľa jednotlivých úrovní dosiahnutého výsledku hospodárenia obsahuje tabuľka č. 4:

Tabuľka č. 4 - Daňové zaťaženie príjmov fyzickej osoby - podnikateľa (živnostníka) v Poľsku v roku 2010

Poľsko	Úroveň 1.	Úroveň 2.	Úroveň 3.	
Príjmy-výdavky	38 740	77 480	154 960	
Sadzba dane	18%	18%	18% do základu dane 85 528 PLN	32% od príjmu viac ako 85 528 PLN
Daň pred zľavou	6973,2	13 946	15 395,04	22 200,96
Zľava na dani	556,02	556,02	556	
Daň	6 417	13 390	37 040	
Daň v EUR	1 657	3 457	9 561	
Daň. Zaťaženie	16,56%	17,28%	23,90%	

Zdroj: www.openiachoch.sk, Vlastné spracovanie, rok 2010

Maďarsko

Fyzická osoba – podnikateľ by získal pri uvedených príjmových úrovniach v EUR, nasledovné sumy v národnej mene HUF: 2 634 500 HUF, 5 269 000 HUF a 10 538 000 HUF. Maďarsko má progresívne zdaňovanie kde pri príjme do 5 mil. HUF sa zdaňuje daňou 17%, pri prekročení tejto hranice príjmov po sumu 7,446 mil. HUF sa zdaňuje sadzbou 32% a pri prekročení 2. hranice daňovník je povinný zaplatiť ešte dodatočnú daň – tzv. daň zo solidarity (4% sadzba dane). Tieto údaje spracováva tabuľka č. 5.

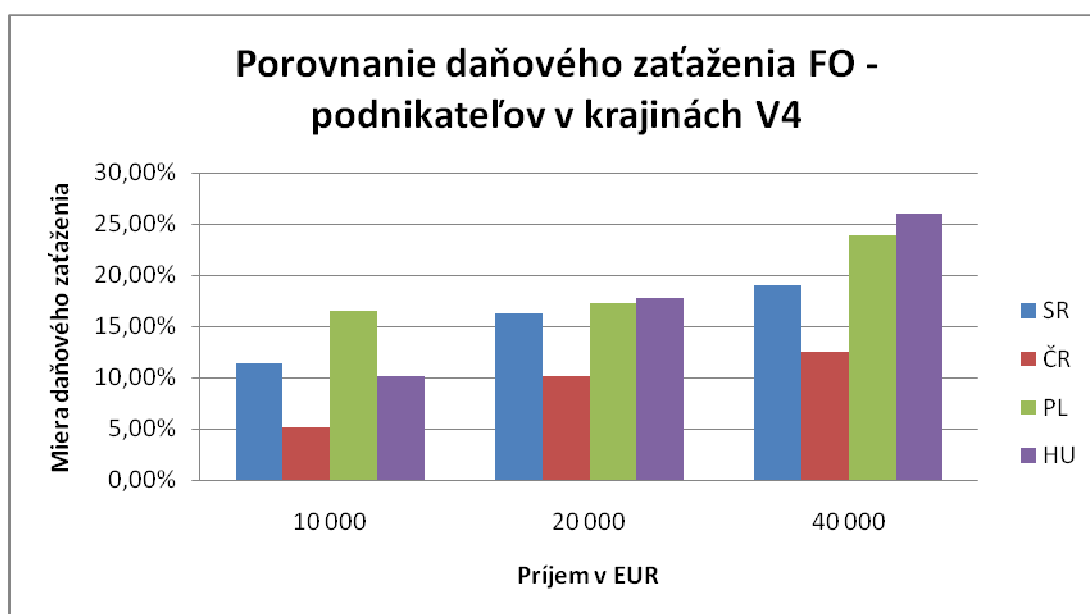
Tabuľka č. 5 - Daňové zaťaženie príjmov fyzickej osoby - podnikateľa (živnostníka) v Maďarsku v roku 2010

Maďarsko	Úroveň 1.	Úroveň 2.		Úroveň 3.	
Príjmy-výdavky	2 634 500	5 269 000		10 538 000	
Sadzba dane	17% do 5 mil.	17% do 5 mil.	32% viac ako 5 mil.	17% do 5 mil.	32% ak viac ako 5 mil.
Daň	447 865	850 000	86 080	850 000	1 772 160
		936 080		4%	123 680
Odpočítateľná položka	181 200	0		*Dodatočná daň zo solidarity 4% (nad 7,446 mil. HUF)	
Daň na úhradu	266 665	936 080		2 745 840	
Daň v EUR	1 012	3 553		10 423	
Daň. Zaťaženie	10,12%	17,77%		26,06%	

Zdroj: www.openiazoch.sk
Vlastné spracovanie, 2010

Rozdiely v daňovom zaťažení krajín V4 znázorňuje graf č. 1. Pri porovnaní miery daňového zaťaženia daňou z príjmov fyzických osôb – podnikateľov (pri rovnakých výsledkoch hospodárenia) môžeme skonštatovať, že krajina s najnižšou úrovňou daňového zaťaženia je Česká republika, ktorá má v tomto ukazovateli oproti ostatným krajinám V4 výrazný odstup.

Graf č.1

Zdroj: www.openiazoch.sk, Vlastné spracovanie, rok 2010

Uvedené porovnanie má však len orientačný charakter, keďže daňové a odvodové sadzby majú v jednotlivých krajinách rôzny daňový základ i odlišné ďalšie parametre ich výpočtu.

4.5 Harmonizácia účtovníctva v rámci EÚ

Preambula Rímskej zmluvy z roku 1957 o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva stanovuje ako cieľ vytvoriť základy pre spojenie európskych krajín tak, aby bolo možné spoločnou činnosťou zabezpečiť ich vzájomný ekonomicko-sociálny rozvoj.

Táto zmluva vytvára právny základ pre harmonizáciu a približovanie legislatívy členských štátov prostredníctvom smerníc (direktív).

Európske spoločenstvo ukladá svojim členským štátom zabudovať do svojich účtovných sústav normy EÚ. Tieto normy sú záväzné pre všetky členské štáty. Napriek tomuto postupu zostávajú účtovné systémy členských štátov značne odlišné, pretože direktívy v mnohých prípadoch umožňujú právo voľby. Právo voľby znamená, že jednotlivé členské štáty si môžu udržať svoje špecifiká. Medzi tieto špecifiká môžeme zahrnúť napríklad historický vývoj, podnikateľskú etiku, alebo súčasné ekonomické prostredie, vrátane daňových sústav a obchodného práva.

Právo voľby členských štátov je teda dôvodom neporovnateľnosti účtovných informácií v rámci EÚ.

Legislatíva EÚ, ktorá sa týka účtovníctva je predovšetkým:

- Smernica č. 4 (upravuje účtovné výkazy a prílohu)
- Smernica č. 7 (upravuje konsolidáciu účtovných výkazov)
- Smernica č. 8 (zaoberá sa overovaním účtovných výkazov – auditom)

Tieto tri smernice tvoria akýsi kódex účtovnej legislatívy EU, ale časom boli rozširované, dopĺňované a upravované. V roku 1986 bola prijatá smernica týkajúca sa účtovných výkazov bánk a ostatných finančných inštitúcií. Dopĺňa tak smernicu č. 4 a 7. V roku 1989 bola prijatá direktíva upravujúca zverejňovanie výročných účtovných správ pre tie inštitúcie, ktoré majú svoje vrcholové vedenie v inom členskom štáte alebo v nečlenskej krajine. V roku 1990 boli Komisiou EÚ navrhnuté štyri doplnkové smernice, ktoré riešili problémy týkajúcich sa:

- Špecifických typov obchodných spoločností
- Malých spoločností (povoľuje pripravovať a zverejňovať účtovné výkazy v eurách)
- Poisťovní (upravuje nimi používané výročné a konsolidované účtovné výkazy)

- Pobočiek, filiálok (stanovuje požiadavky na zverejňovanie finančnej situácie pobočiek v členských štátoch, ak materská firma nie je členom Európskej únie)

Účtovné výkazy platné v EÚ sú konečnými výstupmi procesu spracovania účtovných informácií. V súčasnosti sú podľa direktív EÚ v platnosti nasledovné účtovné výkazy vrátane príloh: súvaha (bilancia) podniku a výsledovka (výkaz ziskov a strát).

4.5.1 Účtovníctvo a audit v SR po vstupe do EÚ

Európska únia razantne presadzuje dodržiavanie predpisov o účtovníctve. Cieľom harmonizácie predpisov o účtovníctve je vytvorenie rovnakých, resp. podobných podmienok vedenia účtovníctva v EÚ. Slovenská republika prijatím zákona o účtovníctve, ako aj zákona o audítoroch a Slovenskej komore audítorov zabezpečila súlad s príslušnými smernicami EÚ, čím uľahčila integráciu a zjednodušila prenikanie slovenských firiem na trhy Európskej únie.

4.6 Uznanie odbornej kvalifikácie v štátoch Európskej únie

Uznávanie odbornej kvalifikácie je jedným z najdôležitejších právnych inštitútov v oblasti voľného pohybu osôb a služieb. Právnym základom je predovšetkým čl. 47, 39, 43, 49 Zmluvy o ES a smernice vydané Európskym parlamentom a Radou. Prístup k niektorým činnostiam a povolaniam je regulované legislatívou členských štátov. K výkonu regulovaných činností a povolaní vo všeobecnom záujme je potrebné získať a následne dokladovať odbornú kvalifikáciu predpísanú zákonom. Rozsah i obsah regulovaných činností a povolaní si každý členský štát upravuje vo svojom vnútroštátnom práve sám. Európske právo reguluje iba niekoľko povolaní, ktorých právna úprava je platná na celom území Európskej únie. Medzi regulované povolania patria povolanie: lekára, zubného lekára, farmaceuta, veterinárneho lekára, všeobecnej zdravotnej sestry, pôrodnej asistentky, architekta a advokáta.

Postup uznania kvalifikácie je nasledovný: na uznanie odbornej kvalifikácie musí občan jedného členského štátu v hostiteľskom členskom štáte požiadať kompetentný orgán o uznanie kvalifikácie. Po predložení všetkých požadovaných dokumentov by proces uznávania nemal trvať dlhšie ako tri mesiace. Niektoré krajiny (napríklad Írsko, Portugalsko, Veľká Británia, Rakúsko) za tento úkon vyžadujú poplatok. V prípade

zamietnutia žiadosti alebo v prípade výskytu dodatočných požiadaviek musí príslušný orgán špecifikovať dôvody svojho rozhodnutia. Žiadateľ má právo odvolať sa na súd dokonca aj v tom prípade, ak rozhodnutie nepríde do troch mesiacov. V Európskej únii platia štyri režimy na uznávanie. Týkajú sa iba uznávania na účely výkonu regulovaného povolania alebo regulovanej činnosti v inom členskom štáte, netýkajú sa uznávania na účely pokračovania v štúdiu (tu nenastali po 1. máji 2004 žiadne zmeny).

1. Automatické uznávanie – týka sa týchto povolání : lekári, zubný lekári, veterinárni lekári, všeobecné zdravotné sestry, pôrodné asistentky, farmaceuti, architekti, ktorí chcú svoje povolanie vykonávať buď ako zamestnanci, alebo ako samostatne zárobkovo činné osoby (SZČO) v inom členskom štáte ako v tom, v ktorom svoju kvalifikáciu získali. Osobitné postavenie má právnik (uznávanie na základe akademického titulu, a ďalšie dve možnosti). Na Slovensku ako aj v každej krajine EÚ boli vytvorené strediská , ktoré sa špecializujú na uznávanie dokladov o vzdelaní a odborných kvalifikáciách získaných v inom členskom štáte Európskej únie.

2. Poloautomatické uznávanie – sa uplatní vtedy, keď odborné činnosti , ktoré chce migrant vykonávať podliehajú tým istým predpisom ako v hostiteľskej krajine. V tomto režime sa uznávanie uskutočňuje na základe porovnávania. Porovnáva sa dĺžka štúdia a obsah vzdelávania na porovnateľnej vzdelávacej inštitúcii. Ak sa zistia zásadné rozdiely v dĺžke štúdia (minimálne 1 rok a viac), možno požadovať od migranta vyrovnanie daného rozdielu dvoma spôsobmi: prostredníctvom adaptačného obdobia alebo vykonaním skúšky spôsobilosti. Adaptačné obdobie sa taktiež vyhodnocuje. Samotný výber sa ponecháva na migranta.

3. Uznávanie na základe získanej odbornej praxe - Týka sa malého počtu povolání, väčšinou pokrytých živnostenským zákonom, napr. murár, kaderníčka.

4. Uznávanie na účely vykonávania služieb - Ide tu o veľmi zjednodušený režim pre dočasné poskytovanie služieb v inom členskom štáte bez otvorenia kancelárie, resp. ordinácie v danom členskom štáte.

V prípade ak migrujúcim je podnikateľ, musí sa zaregistrovať v príslušných profesijných organizáciách hostiteľského štátu a rešpektovať ich predpisy, (ak hostiteľská krajina túto požiadavku uplatňuje). Hostiteľská krajina sa musí postarať, aby takáto registrácia bola umožnená štátnym príslušníkom ostatných členských krajín a aby súčasne mohli byť volení do správnych rád organizácií.

4.7 Porovnanie podnikateľského prostredia v štátoch V4

Vyšehradská štvorka (V4) je neoficiálne označenie zoskupenia štyroch postkomunistických štátov strednej Európy: Českú republiku, Maďarskú republiku, Poľskú republiku a Slovenskú republiku, ktoré dňa 15. februára 1991 podpisom spoločnej deklarácie sa dohodli o prehĺbení regionálnej spolupráce troch (a neskôr po rozdelení ČSFR, štyroch štátov) stredoeurópskych krajín, posilniť identitu stredoeurópskeho regiónu a povzbudiť vzájomné kontakty medzi jeho obyvateľmi. Tento dokument sa stal základom pre spoluprácu stredoeurópskych krajín, pre ktoré sa vžil názov Vyšehradská skupina (Visegrad Group). Po páde komunizmu bola ich spolupráca dôležitá najmä pri prechode od totalitného režimu k slobodnej, pluralitnej demokratickej spoločnosti.

Po prístupe do Európskej únie sa zmenili ciele zoskupenia. Stredobodom pozornosti je hospodárska integrácia do EÚ, spoločné stanoviská voči EÚ, aby mohli efektívnejšie zastupovať ich záujmy a otázky týkajúce sa bezpečnosti. Spolupráca sa po vstupe do Európskej únie výrazne rozrástla vo všetkých oblastiach a našla nové spôsoby svojho rozvíjania. Na prelome rokov 2008 a 2009 začína byť dovtedajší hospodársky vývoj regiónu V4 poznačený prejavmi globálnej hospodárskej krízy, ktorých účinky pretrvávajú dodnes. Dôsledky globálnej hospodárskej krízy ale i opatrenia na ich zmiernenie môžu ovplyvniť nielen dlhodobú stabilitu makroekonomického vývoja, ale i politiku vo vzťahu k priamym zahraničným investíciám i samotné toky PZI v regióne.

4.7.1 Slovenská republika

Podľa štúdií Doing Business 2011 Svetovej banky, ktorá vyhodnocuje podmienky na podnikanie v 183 krajinách sveta, sa Slovensko ocitlo na 41. mieste pred Českou republikou, Poľskom a Maďarskom. V skupine krajín Vyšehradskej štvorky (V4) má najlepšie podmienky na podnikanie. Česká republika si polepšila z 82. na 63. miesto, Maďarsko z 52. na 46. a Poľsko sa posunulo zo 73. na 70. pozíciu.

V uplynulých rokoch vláda SR zlepšila fungovanie podnikateľského prostredia v mnohých oblastiach ovplyvňujúcich podnikanie. Medzi progresívne kroky jednoznačne patria:

- daňová reforma, ktorá priniesla zosúladenie sadzby dane z príjmu fyzických a právnických osôb – a začatie zdaňovania rovnakých činností jednotnou sadzbou

dane bez ohľadu na právnu formu podnikania - a súčasne jej markantné zníženie (fyzické osoby z úrovne 38 % na 19 %);

- uľahčenie registrácie podnikateľov do obchodného registra, t. j. skrátenie doby zápisu do obchodného registra a zavedenie exaktnej lehoty zápisu (5 pracovných dní, doteraz lehota pre registrové súdy nebola stanovená);
- zavedenie flexibilnej pracovno-právnej legislatívy.

Nadalej však existujú bariéry podnikania: štvorica najširšie a najväznejšie pocíťovaných prekážok je: korupcia na prvom mieste, zlá vymožitelnosť práva, nestabilita a nejednoznačnosť zákonov a odvodové zaťaženie. Ďalšie faktory nasledujú už s väčším odstupom. V druhom slede prekážok podnikania figuruje daňovo-odvodové zaťaženie, či obmedzovanie vstupu na trh, protikonkurenčné praktiky aj politická nestabilita a neistota. Vyššie v poradí prekážok zahájenia podnikania sa posunulo aj financovanie, čo súvisí s dôsledkami krízy a zhoršením finančnej kondície firiem, väčším počtom neplatičov i menšou ochotou bánk poskytovať úvery.

Z prieskumu inštitúcie Slovenskej agentúry pre rozvoj investícií SARIO z roku 2008 vyplýva, že väčšina investorov pokladá za najdôležitejšie faktory rozhodnutia etablovania investícií práve v Slovenskej republike nasledovné: dostupnosť kvalifikovanej pracovnej sily, priaznivé podmienky Zákonníka práce, nízke pracovné náklady a relatívne priaznivé zdaňovanie.

Na Slovensku je v porovnaní s priemerom krajín Európskej únie daňami viac zaťažená spotreba ako príjmy alebo kapitál. Aj tento fakt pravdepodobne prispel k príchodu kapitálovo náročnej zahraničnej produkcie (automobilový priemysel), ktorá stojí za prudkým rastom slovenskej ekonomiky pred krízou. V hodnotení odvodovej záťaže SR zaujíma spomedzi krajín EÚ trináste miesto, čo znamená priemerný výsledok. Väčšina odvodových príjmov plynie od zamestnancov v trvalom pracovnom pomere a ich zamestnávateľov, kým pracujúci s flexibilnejšími pracovnými kontraktmi (práca na dohodu, slobodné povolania, autori, živnostníci, konatelia s.r.o.) sa dokážu odvodovej povinnosti efektívne vyhýbať, alebo svoju povinnosť výrazne znižovať.

4.7.2 Česká republika

Po transformácii organizačnej štruktúry hospodárstva a inštitucionálneho rámca v deväťdesiatych rokoch sa súčasný stav podnikateľského prostredia v Českej republike

blíži k stabilizovanému usporiadaniu. V súčasnosti je už plne zrovnateľný s úrovňou, bežnou v ostatných krajinách Európskej únie, ktorého je od 1. mája 2004 členom.

V Českej republike je možné podnikat' ako fyzická osoba – podnikateľ – alebo ako právnická osoba. K podnikaniu ako fyzická osoba postačuje získať povolenie k podnikaniu alebo živnostenský list. Druhy právnických osôb sú obdobné ako vo väčšine európskych krajín: akciová spoločnosť, spoločnosť s ručením obmedzeným, verejná obchodná spoločnosť, komanditná spoločnosť a družstvo. Pravidlá a podmienky pre ich fungovanie sú podobné ako vo väčšine štátov EÚ.

Daňový systém ČR je v hlavných súvislostiach podobný systémom väčšiny vyspelých krajín. Normy v oblasti účtovníctva boli prispôsobené pravidlám platným v celej EÚ, čo ďalej prehľbuje možnosť európskej spolupráce. Daňové príjmy pochádzajú zhruba v podobnej miere z nepriamych a priamych daní. Medzi priame dane patrí daň z príjmu fyzických osôb (sadzba dane v roku 2011 je 15%), daň z príjmu právnických osôb (sadzba dane je 19%), daň z nehnuteľností (sadzba dane podľa druhu nehnuteľnosti * koeficient podľa veľkosti obce), daň z prevodu nehnuteľností, cestná daň a dane dedičské a darovacie. Nepriame dane tvoria predovšetkým daň z pridanej hodnoty (aktuálna sadzba DPH je 20%) a ďalej spotrebné dane a clá. Daň z pridanej hodnoty je harmonizovaná s príslušnými predpismi EÚ. Podlieha jej väčšina zdaniteľného plnenia v ČR i tovaru z dovozu. Základná sadzba dane je stanovená vo výške dvadsať percent a znížená sadzba vo výške desať percent. Väčšina tovarov a služieb podlieha základnej sadzbe. Spotrebným daniam podliehajú minerálne oleje, lieh, pivo, víno a tabakové výrobky.

Ku zvýšeniu záujmu o investície v Českej republike došlo nielen vďaka priaznivej geografickej polohe, ale tiež vďaka solídnej infraštruktúre. Investori hodnotia pozitívne dobrú ochranu investícií. Na vysokej úrovni je v Českej republike tiež ochrana majetkových práv. Existujúca legislatíva tak zaručuje ochranu všetkých foriem majetku, vrátane patentov, autorských práv alebo obchodných značiek. K silným stránkam Českej republiky patria tiež relatívne dobré podmienky na obchodovanie so zahraničím.

K slabým stránkam Českej republiky patria relatívne zlé podmienky pre zakladanie firiem, hlavne v súvislosti s vysokými požiadavkami na minimálny kapitál a ukončenie

samotného podnikania, a to z dôvodu nízkej návratnosti pre veriteľov pri bankrote nesolventnej firmy.

4.7.3 Maďarsko

V Maďarsku sa v roku 2008 začala významná iniciatíva vlády na oživenie hospodárstva. Týkalo sa to v prvom rade znižovania administratívnych povinností podnikov. Po prijatí novelizácie zákona o daniach a sociálnom zabezpečení v roku 2009 sa daňový systém výrazne zjednodušil oproti predošlému stavu.

V Maďarsku existujú nasledovné právne formy podnikania: obchodné spoločnosti delia do dvoch skupín:

- obchodné spoločnosti, ktoré disponujú právnou subjektivitou,
- obchodné spoločnosti, ktoré nedisponujú právnou subjektivitou.

Medzi obchodné spoločnosti bez právnej subjektivity patria: verejno-obchodná spoločnosť a komanditná spoločnosť. Medzi obchodné spoločnosti disponujúce právnou subjektivitou patria: spoločnosť s ručením obmedzeným a akciová spoločnosť.

Ďalšou formou podnikania je súkromná forma podnikania, ktorú môže vykonávať:

- osoba považovaná za domáceho (disponuje pobytom na území Maďarska)
- osoba – prísťahovalec – ktorá disponuje preukazom vydaným úradmi na identifikáciu
- zahraničná osoba, v prípade že je schopná vykonávať činnosť a disponuje povolením na pobyt.

Daň z príjmu fyzických osôb a daň z pridanej hodnoty bolo v Maďarsku zavedené iba v roku 1988. V roku 1993 a následne v roku 2004 sa uskutočnila novelizácia zákona o DPH aby sa zosúladiť so systémami používanými v EÚ. Zákon o DPH prešiel zmenou naposledy v roku 2009. 16% sadzba podnikových daní sa v porovnaní s ostatnými európskymi krajinami môže považovať za nízku, existuje však aj 4% solidárna daň, ktorá sa vyrubuje nad dosiahnutým ziskom 7,5 mil. forintov.

V Maďarsku je vo všeobecnosti vysoká hladina daní, vrátane odvodov týkajúcich sa miezd, miestnych daní atď.

Sadzba DPH je na úrovni 25%. Napriek sľubom vlády o postupné znižovanie daní, sa nepodarilo dospieť k zlepšeniu z dôvodu stále rastúceho deficitu štátneho rozpočtu. Práve naopak, v roku 2007 pribudli 4 nové druhy daní.

Koncom osemdesiatych rokov začalo prúdiť do Maďarska významné množstvo zahraničného kapitálu. Vďaka tomuto trendu sa Maďarsko dostalo v regióne na vedúce miesto. V roku 2008 sa vplyvom svetovej hospodárskej krízy príliv kapitálu a počet nových projektov klesol o jednu tretinu. Po stabilizácii trhov sa v roku 2012 očakáva nárast zahraničných investícií.

4.7.4 Poľsko

Hospodársku činnosť na území Poľskej republiky podľa platnej legislatívy môže vykonávať tuzemská a zahraničná fyzická osoba alebo tuzemská a zahraničná právnická osoba.

Obchodnými spoločnosťami v zmysle Zákonníka obchodných spoločností sú:

Osobné spoločnosti

- verejná obchodná spoločnosť,
- partnerská spoločnosť,
- komanditná spoločnosť
- komanditne-akciová spoločnosť

Kapitálové spoločnosti

- spoločnosť s ručením obmedzeným
- akciová spoločnosť

Politické a ekonomické premeny, ku ktorým došlo v Poľsku na začiatku deväťdesiatych rokov viedli k nutnosti prevedenia reformy v poľskom daňovom systéme. Základnou prioritou bolo vytvorenie takého systému, ktorý podmieni príliv zahraničných investorov do Poľska. V poľskom daňovom systéme je rozlíšených 12 typov daní. Pri dani z príjmu fyzických osôb majú daňové sadzby povahu progresívnych daní. V rokoch 2010 a 2011 činí daň z príjmu fyzických osôb 18% a 32%. Daň z pridanej hodnoty funguje od roku 1993. V aktuálnej podobe existuje od roku 2004, keď bol daňový zákon prispôbený Európskej únii. Sadzba DPH je 22%, znížená sadzba 7% a zvláštne znížená činí 3%.

Investičné prostredie Poľska ovplyvňujú najmä Americké investície, ktoré zohrali veľmi dôležitú úlohu v transformácii poľskej ekonomiky po roku 1989, a ovplyvňujú ju naďalej. Zemepisná poloha Poľska v strede Európy považujú americkí investori za najväčšie pozitívum.

Poľsko disponuje aj najnižšou mierou ekonomickej slobody spomedzi krajín V4, hlavne v dôsledku príliš veľkej regulácie podmienok na podnikanie (sloboda podnikania), vysokého daňového zaťaženia zamestnancov, príliš veľkej regulácie investícií a EÚ (sloboda investovania), pomalej privatizácie finančného sektora (finančná sloboda), vysokej korupcie, rigidnému trhu práce (pracovná sloboda) a v neposlednej rade aj v dôsledku relatívne slabej ochrany vlastníckych práv, pričom v tomto poslednom ukazovateli dosiahlo Poľsko rovnaké hodnotenie ako Slovensko.

4.7.5 Zhrnutie

Po relatívne stabilnom období - od vstupu krajín V4 do Európskej únie, až do roku 2008 - zasiahla globálna hospodárska kríza všetky ekonomiky krajín Vyšehradskej štvorky. Ekonomika Slovenska a Českej republiky pred krízou disponovali vysokou stabilitou a vysokým tempom rastu, čo umožnilo udržanie relatívne nízku mieru inflácie, stúpajúcu produktivitu práce a nízky deficit verejných financií bez potreby financovania štátnych výdavkov z medzinárodných úverov. V horšej východiskovej situácii bola Maďarská ekonomika, ktorá už aj pred nástupom hospodárskej krízy vykazovala zníženie tempa rastu a produktivity práce. Vysoká miera deficitu verejných financií donútila maďarskú vládu požiadať o finančnú pomoc medzinárodnej organizácie. V dôsledku finančnej a hospodárskej krízy došlo k výraznému poklesu exportu a priemyselnej produkcie, k zvýšeniu nezamestnanosti a k stagnovaniu prílevu priamych zahraničných investícií. K najvýraznejšiemu nárastu nezamestnanosti v dôsledku hospodárskej krízy zaznamenalo Slovensko a následne Maďarsko. Poľsko je jedinou krajinou zo skupiny V4, ktorá podľa Európskej komisie nezaznamenala v dôsledku krízy pokles HDP. Dôvodom je relatívne uzavretejšia ekonomika Poľska a veľkosť vnútorného trhu.

Podľa prognóz sa oživenie ekonomík začne už v roku 2010 s výnimkou Maďarskej republiky, kde sa očakávané oživenie nastane až v roku 2011.

Podrobnú informáciu o viacerých aspektoch konkurencieschopnosti z pohľadu atraktivity krajiny pre priame zahraničné investície (PZI) poskytujú medzinárodné ukazovatele. Podľa Indexu ekonomickej slobody a podľa štatistiky Doing Business je Slovensko

najkonkurencieschopnejšou krajinou Vyšehradskej štvorky z hľadiska hodnotenia globálnych podmienok priaznivých pre vykonávanie podnikateľskej činnosti. V budúcnosti bude nevyhnutné v záujme zvyšovania konkurencieschopnosti SR zlepšiť politiku v oblasti podpory vedy, výskumu a školstva, zlepšiť infraštruktúru, znížiť korupciu a zmenšiť regionálne rozdiely efektívnejším využívaním štrukturálnych fondov.

ZÁVER

Vnútrotný trh Európskej únie tvorí 27 krajín. Aby sa mohol uplatniť princíp voľného pohybu osôb, tovaru služieb a kapitálu (čo bol v podstate hlavným cieľom založenia Európskeho hospodárskeho spoločenstva, predchodcu Európskej únie) bolo potrebné zharmonizovať fungovanie ekonomík členských štátov. Táto harmonizácia sa týka predovšetkým daňových systémov, účtovníctva a legislatívneho rámca podnikania. Regulácie, stanovené Európskou úniou s cieľom harmonizácie, je povinný každý členský štát implementovať do svojej národnej legislatívy.

Sloboda podnikania znamená slobodnú možnosť výberu miesta vykonávania ekonomickej činnosti. Členské štáty sa snažia vytvoriť také podnikateľské prostredie, ktoré dokáže zvýšiť podnikavosť na ich území. Firmy hľadajú najvýhodnejšie miesto výkonu podnikateľskej činnosti, kde sú najpriaznivejšie podmienky prevádzkovania ekonomickej činnosti.

Bakalárska práca je zameraná na analýzu a porovnanie podnikateľského prostredia v krajinách Vyšehradskej štvorky z hľadiska zahraničných investícií. Vychádzajúc z tejto analýzy je možné konštatovať, že krajiny V4 sa snažia prilákať zahraničné investície prostredníctvom rôznych investičných stimulov a preferenciám investorov prispôbujú svoju politiku. Na Slovensku a v Poľsku majú investori nárok na vysokú úroveň štátnej pomoci. Česká republika a Maďarsko dosahujú nižšiu priemernú úroveň štátnej pomoci pre investorov. Existujúci objem PZI začal v krajinách V4 výrazne stagnovať (SR a ČR) a klesať (HUN, POL) už v roku 2008, hlavne v dôsledku odlevu kapitálu do materských firiem. V Maďarsku sa prejavili väčšie makroekonomické riziká, ako sa pôvodne očakávalo. Z dlhodobého pohľadu na predkrízový vývoj však môžeme konštatovať, že medzi rokmi 2001 a 2008 dosiahlo Slovensko v ukazovateli hrubého národného dôchodku (HND) na obyvateľa najväčší pokrok z krajín V4, keď predstihlo Maďarsko a podstatne sa priblížilo úrovni v Českej republike. Medzi najpodstatnejšie hospodárske ciele SR bude patriť ambícia zostať atraktívnou destináciou pre prílev priamych zahraničných investícií. Slovenská republika ako krajina ústretová voči zahraničným investíciám a disponujúca priaznivým podnikateľským prostredím potom môže zaujať popredné miesto spomedzi krajín V4.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

1. ÁRENDÁŠ, Marko. 2007. Makro Ekonomia I. Nitra: SPU, 2007. 273 s. ISBN 978-80-8069-914-7.
2. BEZÁKOVÁ, Lýdia. – ĎURKOVIČOVÁ, Jana. – LAZÍKOVÁ, Jarmila. et al. 2010. Základy práva. Nitra: Vydavateľstvo SPU, 2010. 138 s. ISBN 978-80-552-0339-3.
3. DVOŘÁKOVÁ, Dana. 2008. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardu IFRS. Brno: Computer Press, 2008. 329 s. ISBN 978-80-251-1950-1.
4. EPPING, Randy, Charles. 2004. Pruvodce globální ekonomikou. Praha: Portál, 2004. 237 s. ISBN 80-7178-825-2.
5. FIGEĽ, Ján – ADAMIŠ, Miroslav. 2004. Slovensko na ceste do Európskej únie. Kapitoly a súvislosti. Bratislava: Zastúpenie Európskej komisie v SR, 2004. 176 s. ISBN 80-89102-07-7.
6. FIGEĽ, Ján – ADAMIŠ, Miroslav. 2004. Slovensko a Európska únia. Bratislava: Grafis, 2004. 207 s. ISBN 80-89180-01-9.
7. HANUŠOVÁ, Helena – KALOUDA, František. 1999. Evropské ekonomické prostředí . Praha: Computer Press, 1999. 135 s. ISBN 80-7226-265-3.
8. HUDECOVÁ, Eva – HUDEC, Ján. 2010. Podnikateľské právo I. (Podnikanie a jeho formy). Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici, 2010. 94 s. ISBN 978-80-8083-933-8.
9. JANÍČEK, Ladislav – STEHLÍK, Václav - QUINTILLÁN, Manuel, Ahijado. et al. 2003. Evropská unie instituce, ekonomická, bezpečnostní a sociální politika. Brno: Computer Press, 2003. 308 s. ISBN 80-7226-819-8.

10. KUZMIŠIN, Peter. 2000. Podnik a podnikanie v trhovom prostredí. Ostrava: Ethics, 2000. 414 s. ISBN 80-902713-0-8.
11. MADARI, Ákos. 2001. Európa 2010. Budapest: Euro Info Service. 2001, 136 s. ISBN 963-00-7665-9.
12. MALACH, Antonín – GOLEC, Roman – HÁLEK, Ivan. et al. 2005. Jak podnikat po vstupu do EU. Praha: Grada Publishing, 2005. 528 s. ISBN 80-247-0906-6.
13. MALEJČÍK, Albín, 2007. Základy manažmentu. Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2007. 144 s. ISBN978-80-8069-865-2.
14. MARKOVÁ, Viera. 2003. Malé a stredné podnikanie v Slovenskej republike. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Ekonomická fakulta v Banskej Bystrici, 2003. 166 s. ISBN 80-8055-816-7.
15. NOVÁČKOVÁ, Daniela – KROŠLÁKOVÁ, Mária – KUNOVÁ, Vlasta. 1997. Európske právo. Bratislava: Eurounion, 1997, 245 s. ISBN 85568-73-80-X.
16. ONDŘEJ, Jan – PLCHOVÁ, Božena – ABRAHÁM, Josef – PULGRET, Miroslav. 2007. Ekonomické a právnické aspekty podnikání v EU. Praha: C. H. Beck, 2007. 348 s. ISBN 978-80-7179-558-2.
17. SCHUCHTÁR, Endre – BENEDEK, András – BESZTERI, Sára. et al. 2003. Gyakorlati tudnivalók az Európai unióról. Budapest: Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, 2003. 435 s. ISBN 963 00 97311.
18. SOLÍK, Ján – JAKUBEC, Vladimír. 2007. Cesta k samostatnosti. Založenie podnikania. Trenčín: Občianske združenie GIMMA, 2007. 68 s. ISBN 978-80-969706-9-8.

Internetové zdroje

1. <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=4338> [online]. [cit. 2011-05-06]
2. <http://www.euroinfo.gov.sk/redirect-3e8.html> [online]. [cit. 2011-05-04]
3. <http://www.v42010.cz/sk/historie> [online]. [cit. 2011-05-10]
4. <http://www.justice.gov.sk/kop/v4-hist.htm> [online]. [cit. 2011-05-12]
5. http://www.alianciapas.sk/menu_projekty_sspp_2010_full.pdf [online]. [cit. 2011-05-08]
6. <http://openiazoch.zoznam.sk/info/zpravy/zprava.asp?NewsID=97775> [online]. [cit. 2011-05-12]
7. <http://www.czso.cz/csu/2010edicniplan.nsf/publ/1409-10-2010> [online]. [cit. 2011-05-13]
8. <http://www.slsp.sk/sk/zahranicne-investicie-sa-vracaju-do-strednej-a-vychodnej-europy.html?versionNumber=1> [online]. [cit. 2011-05-13]
9. <http://www.infoline.sk/novinky/20-rokov-americkych-investicii-v-po-sku.html> [online]. [cit. 2011-05-07]
10. <http://www.ekonom.sav.sk/uploads/journals/WP21.pdf> [online]. [cit. 2011-05-07]